

COLOFON

Rosmalla (ISSN 0925-2894) wordt vier keer per jaar uitgegeven onder eindverantwoording van het bestuur van de Heemkundekring Rosmalen.

*Heemhuis 'Mariënwater'
Berlicumseweg 85248 NT Rosmalen
Postbus 64 - 5240 AB Rosmalen*

*www.heemkundekringrosmalen.nl
info@heemkundekringrosmalen.nl*

Bestuur Heemkundekring Rosmalen:

- Rien van Grunsven, voorzitter (a.i.)
- Ineke Veltman-Slegers, secretaris (a.i.)
- Frits de Vries, penningmeester
- Arnold de Veer, bestuurslid
- Jan Zantkuijl, bestuurslid
- Kitty van der Doelen-Crane, notulist

Werkgroep Redactieraad 'Rosmalla':

- Harry Coppens
  - Gerrit Mol
  - Ad Tibosch
- Lay-out en tekstverwerking:
- Krien van Hirtum
  - Wim Wolf

Productie:

- Grafisch Ontwerp Atelier Meijs
- Drukkerij Van Gerwen

Losse nummers:

- € 4,50 per uitgave

Distributieadres:

- Harry Coppens
Stationsstraat 8
5241 EE Rosmalen,
Tel.: 073-5218349

Kopijadres:

- Heemkundekring Rosmalen
Postbus 64
5240 AB Rosmalen
- info@heemkundekringrosmalen.nl

Ledenadministratie

- Ineke Veltman
Hildebrandstraat 48
5242GE Rosmalen
Tel.: 073-5218810

Iedere auteur draagt persoonlijke verantwoordelijkheid over zijn of haar artikel. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd tenzij bronvermelding plaatsvindt.

JAARGANG 17- NUMMER 1 MAART 2007

INHOUDSOPGAVE:	Pagina
Voorwoord redactie	2
<i>Harry Coppens</i> Overstromingen en wateroverlast	2
<i>Harry Coppens</i> Van 's Hertogenbosch naar Rosmalen	4
<i>Ad Tibosch</i> Historie van de wielersport in Rosmalen	10
<i>Ad van Langen</i> Burgemeester von Heijden en Harmonie St. Cecilia	19
<i>Harry Coppens</i> Rósmòlle en umstreeke	19
<i>Harry Coppens</i> Rommel(doedel)pot	20
<i>Harry Coppens</i> Het agrarisch leven uit het nog maar recente leven	22
<i>Harry Coppens</i> Verkennergroep Hintham	26
<i>Jo Versteijnen</i> Vakmanschap is meesterschap	27
<i>Harry Coppens</i> Voor u gehoord 44	30
Heemkundekring Rosmalen dankt zijn sponsors	32

Foto omslag:

Huidige landhuis en voormalig klooster Mariënwater voor Birgittinessen en Birgittijnen (1434 - 1713) op het landgoed Coudewater te Rosmalen (Rijksmonument). In de rechtervleugel het "Heemhuis Mariënwater" van de Heemkundekring Rosmalen.
Foto: Jo Versteijnen uit Rosmalen

Voorwoord van de redactie

Beste lezer,

Met deze Rosmalla start de 17e jaargang van ons periodiek. Allerlei wetenswaardige verhalen komen aan de orde. Bijzonder prettig is het als lezers of nabestaanden ons materiaal verschaffen uit "de oude doos."

Dat hoeft niet spectaculair te zijn om het toch interessant te maken. Hoewel het verhaal over

een van de vele overstromingsrampen die ons dorp trof, gerust indrukwekkend genoemd mag worden.

Dat wellicht de kwaliteit van de bijbehorende foto's niet optimaal genoemd mag worden, zal u niet verbazen: het valt zelfs met de meest moderne apparatuur niet mee om van een slechte afbeelding een goede afdruk te maken. De redactie wenst u veel leesgenoegen!

Overstromingen en wateroverlast

Toon Heijmans

Uit de nalatenschap van de op 4 augustus 1993 overleden Toon Heymans, geboren en getogen in Rosmalen en Rosmalenaar in hart en nieren, de man die aan de wieg heeft gestaan van onze vereniging, bevonden zich legio artikelen over zijn geboortedorp. Zijn vrouw Sjaan Heymans-van Heist heeft onlangs alles betreffende de geschiedenis van Rosmalen overgedragen aan de Heemkundekring.

Van de wateroverlast in 1876 wordt in een vijftal artikelen t.w.: De overstroming in Nederland, Van 's Bosch naar Rosmalen, Van 's Bosch naar Lithoyen, Van 's Bosch naar Berlicum en 's-Hertogenbosch onder water, de problematiek op deze ramspoed en ellende nader ingegaan.

Harry Coppens

UIT: HET HUISGEZIN. HET GOEDKOOPSTE NIEUWSBLAD VAN NEDERLAND.

Zondag 2 April 1876.

DE OVERSTROMING IN NEDERLAND

Wij hebben reeds in onze voorgaande nummers en elders gezegd dat wij onzen lezers eene genoegdoening zouden geven en dat wij hen schadeloos zouden stellen voor het tegen onzen wil zoolang achterwege blijven van nieuwstijdingen betreffende den watersnood. Ruim twaalf dagen was het water heer en meester in onze werkplaatsen, en dat er bij zulk een gesteldheid aan geen werken te denken viel, spreekt wel vanzelf. Wij bleven daarom echter niet met de handen in

den schoot zitten en al deed het ons leed deze maal bij sommige kranten achter te zijn en onze lezers niet op de hoogte te kunnen houden van wat duizenden van hen toch zo van nabij aanging, toch namen wij onmiddellijk maatregelen verzuim zoveel mogelijk in te halen.

Een geïllustreerd nummer zou verschijnen, waarin een volledig overzicht zou gegeven worden van den betreuenswaardigen toestand der overstromde provinciën; een lid van het kadaster beloofde ons voor een zuiver uitgevoerde kaart te zullen zorgen om het den lezers gemakkelijk te maken om de verwoestingen van het water te kunnen volgen, en al zouden hiervoor

tijd, moeite en geld nodig zijn, wij wisten dat wij hiermede onzen lezers een genoeg zouden bezorgen, en zoodra het dit geldt, is ons geene inspanning te groot.

Eenige leeden van de redactie trokken met teekenaars op weg, om zo compleet mogelijk te zijn en waar de pen machteloos zou zijn al de verschrikkingen weer te geven, door een schets of teekening zooveel mogelijk eene afschaduwing te geven van de tooneelen die hen onder oogen zouden komen. Alles dus wat in dit nummer van de overstroming en de door haar aangefichte verwoestingen gezegd wordt, is met eigen oogen waargenomen, en de teekeningen zijn uitgevoerd op de plaats zelve waar het onheil plaats vond. Al zijn andere bladen ons voor geweest in het mededeelen der overstromingsberichten, deze berichten waren toch meestal van hooren zeggen en waaren niet compleet genoeg om den lezer eene duidelijke voorstelling te geven van wat in de overstroomde provinciën geleden en verwoest werd. Wij behoeven deze couranten er nu juist geen verwijt van te maken, zij waren in de onmogelijkheid iets anders te doen en zooveel minder mogen wij haar dit verzuim aanrekenen, omdat wij ons maar al te zeer bewust zijn wat het ons aan inspanning gekost heeft, ja, wij kunnen vrij zeggen welke gevaren wij geloopen hebben om eens een kijkje te nemen in de buurtschappen die door het vernielende water overstroomd zijn. Maar het einde kroont het werk, en wij zullen genoegdoening hebben voor al ons doen en werken wanneer wij maar mogen vernemen dat onze lezers in hun schik zijn en dat wij hun een verrassing bezorgd hebben. Dit nummer toch is zo ingericht dat men het bewaren kan als een herinnering aan de gedenkwaardige overstroming van Maart 1876, en dat zooveel te meer omdat wij getracht heb-

ben zo compleet mogelijk te zijn en de lezer een overzicht bekomt van het geheele treurtoneel. Eerst echter nog een toelichting. Misschien zal de lezer vragen waartoe op de kaart hier en daar die zwarte vlaggetjes dienen. Dit zijn de punten waar het gevaar het hoogst is geweest en de bewoners genoodzaakt waren om hulp te roepen, wilden zij niet in het water omkomen; het zijn noodvlaggen hier en daar uitgestoken, en die de ontwerper van de kaart gemeend heeft niet achterwege te mogen laten. De teekeningen, zeiden wij, zijn op de plaats zelve uitgevoerd, en dit zal er niet weinig de aantrekkelijkheid verhoogen. Niets wat zoozeer veraanschouwelijkt en door de oogen het hart meer treft dan het crayon, al is het ook een lichte teekenschets; er zijn tooneelen die onmogelijk beschreven kunnen worden, men moet het zien om al de verschrikking en het aangrijpende te gevoelen. De lezer oordeele zelf of onze teekenaar goed getroffen heeft. De tekst in den vorm van correspondentiën, verklaart zich vanzelf en de verteller is wel zoo goed ons van plaats tot plaats mee te neemen, terwijl de kaart een geschikte handwijzer is op den weg die wij te volgen hebben. De afstand tot het verhevene, het schrikwekkende tot het belachelijke is zeer gering, en zoo kon het wel niet anders of die tooneelen der overstroming, waar zij ons van den eenen kant de haren deden ten berge rijzen moesten van den anderen kant op eene allergevoeligste wijze op

REDDING OP EENE KOE.

onze lachspieren werken. De Bosschenaars en die tijdens de overstroming Den Bosch bezochten kunnen het getuigen, hoe midden van ramp en verwoesting er nog plaats was voor een kluchtspel. Den Bosch leek een klein Venetië en bestonden voornamelijk in waterlaarzen, handkarren en kalkbakken. Ook aan voorbeelden van hulpvaardigheid heeft het niet ontbroken, en talloos zijn de gevallen dat de eene burger den ander op zijn rug door het water droeg zonder hem midden in den plas neder te zetten. Het Huisgezin zal alleen niet den watersnood in herinnering houden, ook de Katholieke Illustratie zal haar deel hebben. 's Winters Buiten onder dezen titel zal een onzer medewerkers eene novelle leveren, waarin de waterrampen en water-

wederwaardigheden die hij zelf ondervonden heeft, in beeld zullen gebracht worden. Om de nieuwsgierigheid van onze lezers reeds bij voorbaat te prikkelen, hebben wij in dit nummer eene gravure opgenomen die eigenlijk voor de novelle bestemd is, men kan daaruit zien wat het worden zal.

En hiermede hebben wij ons voorwoord gesproken, en nemen wij afscheid van de lezers, om plaats te maken voor onze collega's en correspondenten. Eveneens zeggen wij dit nummer vaarwel,, hopende dat het onze lezers eenige aangename en genoeglijke oogenblikken bezorge. Het is om hunnentwil toch alleen dat wij ons al die moeite en opofferingen getroost hebben; dat het hun welkom zij, is onze wensch.

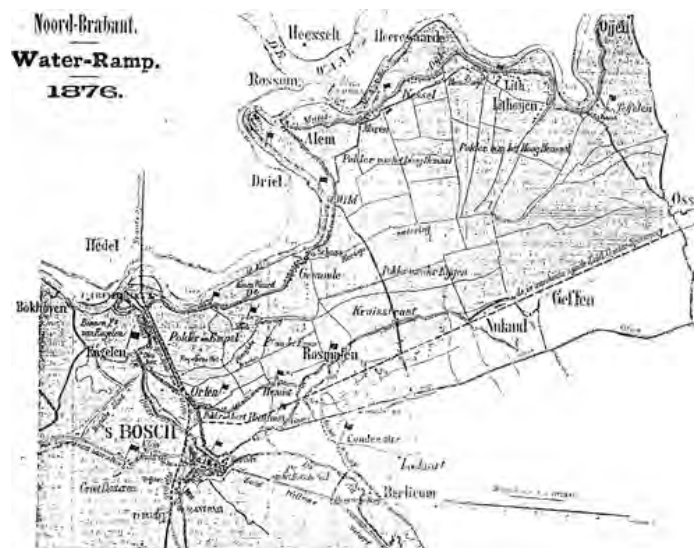
Van 's-Hertogenbosch naar Rosmalen (1876)

Veel mensen die thans in de Overlaat en de Grootte Wielen wonen, weten meestal niet wat de feitelijke betekenis van deze benamingen is. Zeker is dat deze benamingen in strijd zijn met de werkelijkheid. Immers een overlaat (laat het water over) is een opzettelijk aangebrachte laagte in een dijk, waardoor men bij hoog water (in voor -en najaar omdat de Maas een regenrivier is) de mate en de plaats van de overstromingen enigszins onder controle had. Bij verdere stijging liepen de opeenvolgende polders in de traverse tussen Beers en Den Bosch onder water. (Een traverse is een gebied dat bij een overlaat onder water komt te staan.) De naamgeving Overlaat zou feitelijk moeten zijn: De traverse van de Beerse Overlaat. Ook bij de naam Grootte Wielen, die dus ook deel uitmaakt van de tra-

verse, kan men niet van wielen spreken, daar wielen een natuurlijke vorming zijn als gevolg van dijkdoorbraken. De juiste benaming zou Plassen moeten zijn. Men spreekt toch ook van de Rosmalense Plas en niet van de Rosmalense Wiel. Dat de traverse, hier dus de onbewoonde polders aan de Zuidzijde van de Maas dikwijls onder water kwam te staan was een normaal verschijnsel. Alleen bij extra hoge waterstanden overstromden ook de aangrenzende be-

woonde gebieden zoals in 1876. In dat jaar brak de Maasdijk boven de Blauwe Sluis door en moesten in Rosmalen 1600 mensen hun woningen verlaten. Men vluchtte naar de zandruggen tussen Nuland en Rosmalen. Rond de Lambertuskerk werden noodstallen voor het vee ingericht.

H. Coppens

*Dijkbreuk in den Zomerdijk te Rosmalen lang 50 meter
Den Tweeberschen dijk in het verschiet* (foto uit 1876)

Er zal wel geen streek in geheel ons vaderland zijn, die door het water zo geducht is geteisterd als Rosmalen en zijne omgeving. De eenvoudige heibewoners weten zelfs niet eens wat water is, en men begrijpt dat, gewoon als zij zijn tot aan de knieën door het zand te loopen, het water nergens zooveel schrik kan verspreid hebben. De huizen zijn er volstrekt niet op ingericht water te weerstaan, veel minder nog als het gedreven wordt door zulk een storm als wij beleefd hebben, en bij zulk een stand van zaken kan het niet anders of de aangerichte schade moet enorm zijn.

Het was dan ook met een zekeren schrik dat ik mijn tocht daarheen begon, want namelooze ellende te zien en te moeten vertellen is nu juist niet zoo aantrekkelijk. De groote steenweg naar Grave gaf mij reeds een denkbeeld hoe het er verder uit zou zien, en dit moet ik zeggen, dat men hoogst zelden in de gelegenheid zal komen zulk eene vernieling te aanschouwen. De keien waren op de plaatsen waar de weg niet overstroomd was tot hoopen opgestapeld, en als een vijandelijk leger veertien dagen er aan gewerkt had om hem onbruikbaar te maken, kon de verwoesting niet groter zijn.

Geheel het dorp Hintham stond onder water en

zelfs zoo hoog dat men in enkele huizen een gat in het dak als in- en uitgang gebruikte. Ik weet nogal tamelijk goed de weg in deze buurt, doch met den besten wil der wereld kon ik mij op sommige punten in het geheel niet oriënteren en men zou mij, als ik niet beter geweten had, zeer goed hebben kunnen wijsmaken, dat Hintham een of ander dorp langs de Maas of Waal was. De reis naar Rosmalen, die men anders door het zand aflegt, geschiedde nu per boot en, daar alles één waterplas was en men recht op het dorp kon aanhouden, in een veel korteren tijd.

De schipper zette ons af nabij de kerk, en het eerste gezicht dat mij trof was, dat men rondom den tempel, op het kerkhof, stallingen voor het vee had opgeslagen, de eenige plaats van geheel de gemeente die vrij van water is gebleven.

Terstond maakten wij kennis met den wel-edelachtbaren heer L. Van Erp, den burgemeester van Rosmalen, die op ons verzoek met vriendelijke voorkomendheid ons de noodige inlichtingen gaf.

Het eerst voerde hij ons naar het schoolgebouw, dat in eene schuilplaats voor hen wier woningen onbewoonbaar of weggeslagen waren, was her-schapen. Het classieke zwarte bord was in een hoek geschoven om ruimte te hebben voor tafels, stoelen, wiegen en verdere zaken die men gewoon is in eene familie aan te treffen, en zelfs de schoolbanken werden tot profane doeleinden gebruikt; wij zagen er namelijk verschillende verpleegden hun maaltijd op nemen.

Een gebouwtje daar vlak tegenover was tot ziekenzaal ingericht, en men kon zeer goed zien dat van den nood een deugd was gemaakt, want de enkele bedden die er waren, lagen tegen de grond gespreid. Ik moet intusschen zeggen dat de heer burgemeester als een echte burgervader voor zijne lijdende gemeentenaren gezorgd heeft, en steeds daar was waar zijne plicht hem riep, en ik kon het zien dat, als alles ook niet was zooals het behoorde te zijn, de onmogelijkheid om dat te doen, de eenige oorzaak daarvan was. De consternatie toen de doorbraak plaats had, was zeer groot. Iedereen was bedacht op

vluchten, doch waarheen?

Men wist het zelf niet, want de schrik had allen verbijsterd, en dat er geen ongelukken zijn gebeurd bij de pogingen om de met geweld overstromde woningen te verlaten, is eens zaak welke niemand verklaren kan. De eene waagde zich op een drijvende boomstam, in de hoop dat deze wel naar de kerk, de eenige schuilplaats, zou drijven, een ander vertrouwde zijn leven aan eene koe toe die men in den stal had losgesneden en op welke manier dan ook, iedereen die niet rondom de kerk woonde, poogde zijn huis te verlaten, daar het water in sommige boerderijen van 60 tot 150 cm klom.

Het ongelukkigste van alles was nog dat enkelen die hunne woningen ontvlucht en reeds gelukkig bij den buurman aangeland waren, waar zij zich veilig waanden, opnieuw vandaar moesten, wijl ook daar het gevaar met de seconde steeg. En dat het gevaar waaraan men zich bij de vlucht blootstelde, zeer dreigend was, moge het volgende staaltje bewijzen dat ons de heer burgemeester vertelde.

Zooals men wel zal kunnen nagaan, zijn booten in eene gemeente waar men nooit water ziet, zeer schaars, en die er zijn, in een defecten toestand. Welnu, een der landlieden had zulk een bootje machtig weten te worden, en beproefde daarmee zich te redden. De golfslag was echter te hevig dan dat de boot het lang uit kon houden, en deze zonk weldra. Gelukkig dat de drenkeling op eene plaats was waar hij nog grond onder de voeten voelde, en al stond hij dan ook tot den hals in het water, hij mocht nog

De Overstroming in Nederland.

van geluk spreken. In den boot bevonden zich echter ook zijne twee kinderen, die zoodra de boot onder hen zonk, hunne armpjes, rechts en links om den hals van hun vader sloegen en door hunne jammerkreten zijn ijselijken toestand nog aanmerkelijk verzwaarden. Zijn dringende kreten werden wel door de bewoners van een huis dat op honderd schreden afstand stond gehoord en ook zijn hopeloozen toestand gezien, doch wat konden deze anders doen dan met huiverigen blik naar den ongelukkigen vader en de kinderen zien? Zij konden niet redden. Men denke zich in den plaats van den vader. Men mag er

niet aan denken, eene huivering gaat u daarbij over de leden. Eindelijk daagde eene schuif op en de rampzalige werd gered en alzoo bewaard voor zijne overige zes kinderen. Het kalf dat achter de boot was gebonden geweest, verdronk.

De doorbraak had eerst vrijdag den 17. Maart plaats, en eerst des zaterdagsmiddags kon men een vaartuig vinden om aan degenen die hun wo-

Originele prent van de watersnood in de buurt van Empel

ning niet hadden kunnen verlaten, het alernoodzakelijkste, brood, rond te brengen. De bemanning der schuit, die zich daarmee edelmoedig belast had, heeft tooneelen aanschouwd die alle mogelijke ellende te boven gaan. Van uit het dakvenster eener ellendige hut riep hen eene vrouw toe om brood voor hare kinderen en hulp voor haar vee en voor haar zelve; reeds begonnen de opleggers van de hooischelf te breken, en ieder oogenblik vreesde zij met hare kinderen in het water te storten. Ik werd akelig van het verhaal over zooveel ellende, en deed op aanwijzing van den burgemeester een tochtje naar de zandheuvels, waar een groot gedeelte van de bevolking op vloten heen gevlucht was. Wat ik daar zag tart alle verbeelding. Ik heb deze uitdrukking wel eens meer gebruikt, maar kon ik eene sterkere vinden, ik zou ze neergeschreven hebben.

Verbeeld u een rij zandheuvels, waarin diepe hopen welke van de buitenlucht zijn afgesloten door mast boomen. In de mast boomen was een opening gelaten, en toen ik een blik naar binnen wierp, trad ik verschrikt een stap achteruit. Wat zag ik? Die hopen waren niets meer of minder dan menschelijke woningen, waarin twee of drie huisgezinnen een onderdak hadden gezocht. Menschen en vee stonden daar onder elkaar gemengd en hielden daar gezamenlijk hun verblijf. De stallen van het vee waren zooveel doenlijk door mastboomen afgescheiden., terwijl de slaapsteden door een zeil van de buitenlucht waren afgesloten. Waar ik dat zeil zag was de huizing, als ik zulk een hol zoo noemen mag, nog het best ingericht, terwijl de slechtste van allen,—mastboomen kruiselings tegen elkaar boven een in den grond gegraven kuil geplaatst,—werkelijk afschuw in mij opwekte.

Toen ik er kwam, was het grootste gevaar voorbij, doch wat hadden die menschen reeds niet geleden? Hoe dikwijls waren zij reeds niet in doodsgevaar geweest vóór zij hunne ellendige schuilplaats hadden bereikt? Ik kan

“Vluchtheuvel voor Personen en Vee in de Zandbergen te Rosmalen van Mevrouw Snoeck - Esther v. Meerman”

er slechts een enkel woord voor vinden: het is verschrikkelijk in den uitgestrekten zin van het woord. De burgemeester had gelijk toen hij ons zeide dat wij op den zandheuvel iets zouden zien dat de stoutste verbeelding niet in staat is zich voor den geest te halen.

Rosmalen is dus wel bezocht, doch dat alles beteekent nog weinig bij den beklagenswaardigen toestand der bewoners van Nuland en vooral van die, welke de buurt bewonen welke de Lage Kant wordt geheeten. Niet minder dan dertig huizen hebben daar, door de buitengewone hoogte der Beersche Maas, gedurende bijna vier weken diep in het water gestaan. Die vier weken, eene eeuwigheid voor de ongelukkigen voor wie geen grootere ramp kan uitgedacht worden dan het water, zijn voorbijgegaan in alle mogelijke menschelijke ellenden, waarvan een enkele voldoende zou zijn om iemand zwaar en zeer zwaar te treffen.

Geen huis heeft de orkaan gespaard; groote muren heeft hij omgeworpen, deuren met en vensters met stukken der wanden losgerukt en in den vloed geslingerd, en geheele schuren en

*Tweede Dijkbreuk in den Zomerdijk te Rosmalen, lang 33.000 meter. Den Heinist in het verschiep. Door den dijkbreuk in-
 undeerden 4200 Hectaren Land op 16 Maart 1876, en te
 bewoners uit hunne huizen verdreven!*

**“Tweede Dijkbreuk in den Zomerdijk te Rosmalen lang 33 meter. Den Heinist in het verschiep. Door den dijkbreuk in-
 undeerden 4200 hectaren land op 16 Maart 1876 en werden
 1400 bewoners uit hunne huizen verdreven”**

stallen weggeslagen, en in zulke ontakelde barakken hebben de bewoners dagen lang moeten huizen. Hun hulpgeschrei klonk voortdurend dag en nacht den overige, niet minder hulpeloze bewoners in de ooren, op elk huis een nood teeken, en toch kan men hen niet helpen, niemand die hen hulp aan kon bieden, dewijl aken en groote booten die het tegen den golfslag uit konden houden, geheel en al ontbraken, en niemand zijn eigen leven durfde toevertrouwen aan een klein bootje, en dus evenmin dat der rampzaligen die hunne hulp inriepen.

Van zondag tot woensdag hebben zij daar moeten blijven zitten, en toen daagde een redder op in den persoon van Gerardus Spierings, die het kostte wat het wilde, zijne natuurgenoeten wilde redden, ten minste een poging daartoe doen. Met zijn klein bootje waagde hij zich in den plas, en zijn eerste tocht werd met een gelukkigen uitslag bekroond; hij mocht het onuitsprekelijk geluk smaken een achttal personen, die zich in de hachelijksten toestand bevonden, behouden aan den dijk te brengen.

Het voor Gerardus Spierings zoo zeer vereerende feit werd aan een courant meegedeeld in de volgende bewoordingen, welke ik hier overschrijf, daar zij alles uitdrukken wat ik er van zou kunnen zeggen;

Vol blijdschap begroette hem de angstvolle menigte, doch zij deden niet dan huilen en weenen, zoozeer was hun zenuwgestel geschokt ten gevolge der doorgestane schrik en ellende Allerverschrikkelijkst moeten de nachten van den 12. en 14. Maart voor hen geweest zijn. Urenlang hebben toen velen van hen tot aan de armen in het water gestaan, om vast te houden wat nog stond, met het bange vooruitzicht van ieder oogenblik met have en vee in de golven begraven te worden. Menigen hunner hebben dan ook niets kunnen behouden dan het grootste gedeelte van hun vee, waarvoor zij alle krachten hebben ingespannen, alle zorgen aangevend, het overige: meubelen, hooi en

stroo, is in den vloed verdwenen. Bij zulke verschrikkingen schieten woorden te kort om een juiste schets te geven van den bestaanden toestand en de geleden gevaren. Eere den edelen Gerardus Spierings! Het is mij eene ware voldoening hem hier openlijk een woord van dank en hulde te brengen, en al ben ik overtuigd dat zijne bedoeling hooger en edeler was dan eene loffelijke vermelding zijner medemenschen, toch doet het goed van zulke heldenzielen te hooren gewagen, en het is alleen daarom dat ik hier een verhaal geef van zijn gedrag.

Ik heb reeds met een woord gesproken van het waarlijk vaderlijk gedrag van den heer burgemeester van Rosmalen, en ik zou den edelen man inderdaad te kort doen indien ik niet zijn naam als dien van een der grootste weldoeners van zijne getroffen gemeente.

Onverpoosd was hij in de weer om hulp te brengen waar hulp te brengen viel, en geen wonder dat de gids die hij ons naar de heuvels op de hei had meegegeven, met een grenzeloozen eerbied van hem sprak.

Van onze gids hoorde ik nog eene grenzenlozen gebeurtenis vertellen die de burgemeester ondervonden had bij den tocht waarop Z.Exc. den commissaris des konings in de provincie Noord-Brabant vergezeld had. Bij de rondvaart hoorden zij eensklaps eene stem hunne hulp inroepen. De boot hield stil, en weldra bemerkten zij uit het zoldervenster van een zwaar bezochte woning het hoofd van een arbeider, die in Jezus' naam om eene beete broods verzocht: hij had in twee etmalen niets te eten gehad, en begon reeds er aan te wanhopen zijn leven te behouden. Z, Exc. de commissaris des konings en ook de burgemeester weenden tranen, en eerstgenoemde reikte den ongelukkigigen arbeider uit zijne tasch zijn eigen boterham over, die hij voor zijn tocht van huis had meegenomen. Met welke aandoening die boterham werd gegeven en aangenomen zal ik wel niet behoeven te zeggen, zoo iets kan men begrijpen, doch niet weergeven. De boot voer verder en een nieuw geroep deed hen opzien. Een arme vrouw bad met tranen in de oogen om melk voor haar kind en brood voor haar zelve, en zoo roerend was

Vluchtheuvel in de Zandbergen te Rosmalen, van het Lid der Gedeputeerde Staten Noord-Brabant, Van de Ven, daar waren 9 hutten waarin 80 Personen en hun vee.

“Vluchtheuvel in de Zandbergen te Rosmalen van het Lid van Gedeputeerde Staten, Van de Ven. daar waren 9 hutten waarin 80 personen en hun vee “

die bede, dat Z.Exc. den schipper beval terug te keeren, en voor de vrouw het gevraagde ging halen. Zeker, ‘s konings commissaris zal de tooneelen die hij daar gezien en ondervonden heeft, wel nooit vergeten, en inderdaad, zij zijn wel in staat om nooit vergeten te worden.

Na die bijzonderheden vernomen en mij met eigen oogen overtuigd te hebben van de algemeene ellende, achtte ik het overbodig verder te trekken naar Geffen, te meer daar dit dorp van deze drie het meest is gespaard is gebleven. De gevolgen zijn echter voor allen even zwaar en verschrikkelijk en de ellende aan de Maasoevers is nog gering in vergelijking met die van de bewoners van Rosmalen en omstreken.

Langs de Maas ziet men regelmatig alle jaren het water terugkeeren, en men is er op voorbereid het te ontvangen, ten minste zonder de buitengewone omstandigheden die dit jaar meegeewerkt hebben. Te Rosmalen echter kent men geen water en verwacht het dus ook volstrekt niet. De meeste zaden waren dan ook reeds in den grond, zoodat de hoop op een oogst zoo goed als weg is. Alle reeds gedane werkzaamheden moeten dus opnieuw begonnen worden en zal er dan nog tijd over zijn voor den arbeid die nog te doen was? Daarenboven, waar zullen de landbouwers in dien tussentijd wonen, wie zal hunne stukgeslagen huizen weer opbouwen, en wat nog het ergste is, waarvan zullen zij in dien tusschentijd leven?

Alles wat zij bezitten is weggevoerd door het water: pootaardappelen, aardappelen om van te leven, alles is weg, en zelfs het ongedorscht koren heeft men moeten gebruiken om onder het vee te leggen. Daarbij hoevelen zijn er niet beroofd van hunne laatste koe, die hun eenig bestaan uitmaakte?

De dringende bede om hulp en onderstand is dus volkomen gerechtvaardigd. Is ergens hulp noodig, dan is het zeker hier, en met vreugde maak ik van deze gelegenheid gebruik om de Rosmalensche landlieden in de bijzondere liefdadigheid van hunne landgenooten aan te bevelen.

De dringende bede om hulp en onderstand is dus volkomen gerechtvaardigd. Is ergens hulp noodig, dan is het zeker hier, en met vreugde maak ik van deze gelegenheid gebruik om de Rosmalensche landlieden in de bijzondere liefdadigheid van hunne landgenooten aan te bevelen.

De historie van de wielersport in Rosmalen (2)

Ad Tibosch.

In de vorige aflevering van de Rosmalla werd aandacht besteed aan de wielersport in ons dorp in het algemeen en werd beloofd dat in de volgende Rosmalla de diverse renners op hun individuele prestaties zouden worden belicht.

Uit de door verschillende personen aan mij ter hand gestelde plakboeken en officiële documenten blijkt dat in de vorige eeuw een groot aantal dorpsgenoten met wisselend succes de wielersport heeft beoefend.

Het ligt in mijn bedoeling om met deze personen - voorzover zij nog in leven en te traceren zijn – hun bevindingen persoonlijk door te nemen en vast te leggen in de komende Rosmalla's.

Met name deze persoonlijke benadering vergt ontzettend veel tijd. Vandaar dat om praktische redenen gekozen is om de verslaglegging niet chronologisch op te tekenen, doch te kiezen voor het belichten van één wielrenner, die in de eindjaren zestig en beginjaren zeventig van de vorige eeuw opmerkelijke resultaten in de amateur-wielersport boekte en ons dorp prominent op de wielersport heeft gezet.

Ik heb het dan over de wielrenner Peter van der Donk.

Peter van der Donk, geboren op 20 juli 1946, werd al vroeg door het wielervirus besmet door zijn vader Jan van der Donk, die in zijn jonge jaren een verdienstelijk amateur-(baan) wielrenner was.

Peter meldde zich in 1963 als nieuweling aan bij de wielersportclub

“Gerrit Schulte”, destijds een toonaangevende wielervereniging in ‘s-Hertogenbosch, vernoemd naar de internationaal bekende profwielrenner Gerrit Schulte, die in die tijd ook zelf nog koerste. Bij die club fietste ook neef Lambert van der Donk als adspirant.

De eerste licentie van Peter uit 1963

In de maand december van 2006 had ik in zijn huis aan de Nieuwe Erven een prettig gesprek met Peter van der Donk, die mij spontaan al zijn plakboeken ter beschikking stelde. Deze plakboeken en ook verschillende jaargangen van het tijdschrift “Wielersport” van de KNWU leverden schatten van informatie op voor dit artikel. In de vorige Rosmalla werd hiervoor de naam van Frans Nederkoorn uit Geffen vermeld. Peter werd in die tijd begeleid door Cor Stolzenbach van eerder vermelde wielersportclub. Dat gebeurde toen nog niet erg intensief. In het begin kon men alleen maar starten op basis van inschrijvingen en moest je blij zijn om te worden toegelaten, omdat er vaak meer aanmeldingen waren dan men organisatorisch kon behappen.

WIELERSEIZOEN 1963.

Alle begin is moeilijk, zodat in 1963 de resultaten van Peter nog vrij mager waren. Toch behaalde hij in maart 1963 in een tijdrit, meetelend voor het clubkampioenschap van de WC “Gerrit Schulte”, een verdienstelijke 7^e plaats.

Bart Solaro uit Den Bosch werd 1^e. In het eindklassement werd Peter 11^e.

WIELERSEIZOEN 1964.

Dit jaar begon goed voor Peter. Bij het clubkampioenschap van WC "Gerrit Schulte" werd hij eerste in de tijdrit en 8^e in het algemeen klassement. Dorpsgenoot Bert van Helvoirt werd 3^e bij de aspiranten.

In dat seizoen reed hij 36 wedstrijden, waarin hij 1 keer winnaar werd en wel in Roosendaal op 10 september 1964; hij won daarbij naast de overwinningstuil in totaal ook f. 50,- aan premies en verdiende ook nog een strotdas ter waarde van f. 5,-! In dat seizoen reed hij 11 keer bij de eerste 10. In die periode werd er nog kwistig gestrooid met veelal kleine premies, vaak in natura, waarbij de meest vreemdsoortige artikelen werden gewonnen. Wat te denken van: 1 doos zuurstokken op 18 mei 1964 in Hank; 1 sjaal met een waarde van f. 10,- in Sittard; f. 12,50 en een doos postpapier in Den Bosch en een fles wijn en 2 busjes knakworstjes op 13 september in de Ronde van Liempde.

Peter in volle concentratie.

WIELERSEIZOEN 1965

In dit wielerseizoen maakte Peter de overstap naar de amateurs en ging dus koersen bij de "grote" jongens en dit liet zich ook wel zien in de prestaties.

Toch maakte hij al een aantal leuke uitslagen. In het clubkampioenschap van WC "Gerrit Schulte", verreden op zondag 14 maart 1965 op het bekende parkoers in Rosmalen, werd hij 2^e achter de toen al sterke Ad Russens.

In deze categorie kwam hij uit in 39 wedstrijden en won hij 2 wedstrijden, te weten:

Raamsdonkveer op 27 mei 1965 en de Grote Prijs Jaak Ooms te Rijckevorsel in België op 9 oktober 1965.

Op bovenstaande foto viert Peter deze triomf uitbundig in het wielerland bij uitstek. In dit seizoen reed Peter nog 7 keer bij de 1^e 10. Zo werd hij op 25 juli 1965 9^e in het Kampioenschap van Brabant, waarbij de latere profrenner Rinie Wagtmans kampioen werd.

Peter v. d. Donk fietste dit jaar niet verloren

WIELERSEIZOEN 1966.

In een voorbeschouwing op het nieuwe wielerseizoen 1966 werd in het Brabants Dagblad in de vorm van een nabeschouwing op 1965 een prognose gegeven op het nieuwe seizoen. Daarbij werd aangegeven dat hij in 1965 twee overwinningen behaalde en herhaaldelijk in de prijzen reed. Verder werd aangegeven dat hij in 1966 met goede uitslagen een plaats wilde veroveren in de elite van de Nederlandse amateurs. Een zeer belangrijke gebeurtenis in de loopbaan van onze hoofdpersoon is het feit geweest dat hij door zijn prestaties in 1965 werd uitgenodigd om te gaan fietsen in een nieuwe wielerploeg, die door de destijds al bekende soigneur Piet Liebrechts werd samengesteld, te weten:

SMITH'S CHIPS/ACIFIT ACCU'S.

Later zou blijken dat deze ploeg over een groot aantal jaren een belangrijke stempel zou drukken op de nationale amateurwielerswereld. In deze ploeg werden opgenomen: Gerard Koel, Leo Duijndam, Adri van Hest, Leo van Schalen, Peter van der Donk, Marinus Hoogerland, Martin van der Lee, Tinus Vos, Frans van de Ruit, Mat Groezen, Henri van Rooy, Henk Luchies, Evert Dickhof en de Brit Les West.

In dit seizoen reed hij 46 criteriums, waarbij hij 16 keer bij de eerste tien eindigde. Zijn niet al te sterke eindspurt speelde hem parten, waardoor hij een aantal malen wel dicht bij de overwinning was, doch het zoet daarvan (nog) niet mocht proeven. Hij werd door de leiding van zijn nieuwe ploeg voor een groot aantal klassiekers, in totaal 17, geselecteerd, zonder daarin uit te kunnen blinken.

Meerijden in het peloton en ondankbaar werk doen voor de kopmannen was toen nog het meest haalbare voor hem. Later zou blijken dat een sportman een aantal jaren nodig heeft om

zich op het hoogste niveau mee te kunnen doen voor de ereprijzen.

Dat de ploegleiding goed in de gaten had wat voor wielervlees zij in de kuip hadden gekregen bleek wel tijdens de Vierde nationale ploegentijdrit op 19 juli 1966 te Hoofddorp, waarin het team van Smiths Chips-Acifit Accu op een verdienstelijke 4^e plaats eindigde met als coureurs: Van der Donk, Van Hest en Van Schalen.

Op 8 en 9 oktober 1966 sluit hij het seizoen waardig af door in de wielersklassieker De Ronde van Brabant in de 2^e etappe Tilburg – Rucphen als 6^e te eindigen en ook 6^e te worden in het eindklassement.

Met zijn ploeg wordt hij 1^e in het algemeen ploegenklassement.

Het plakboek over het wielerseizoen 1966 sluit hij af met de constatering dat hij in totaal 15.000 km heeft gefietst!

WIELERSEIZOEN 1967.

Zoals in elk sportteam gaan en komen er sporters. De wielerploeg van Smith's Chips/Acifit Accu's bestond naast ploegleider Piet Liebrechts uit de volgende coureurs:

Peter Heinig, Leen Poortvliet, Wim de Wilde, Peter van Doorn, Chris Kipping, Leo van Schalen, Harry Schoofs, Peter van der Donk, René Pijnen, Adri van Hest, Wim Liebrechts, Cees Rentmeester, John Brouwer, Leo Duijndam en Marinus Smallegange. De coureurs reden op Locomotief rijwielen. Mecaniciën was Piet Aandewiel en soigneur Leen Toebak. Het seizoen 1967 zou voor Peter een zwaar sportjaar worden, omdat hij op 13 maart werd opgeroepen voor de militaire dienstplicht.

Het seizoen begon evenwel goed voor hem door op 12 februari 1^e te worden in een trainingsrit in Eersel, georganiseerd door WC "Wilhelmina" uit Zeelst. Op 26 februari werd hij 3^e in de trainingsrit van dezelfde vereniging in Reusel..

In dit seizoen reed Peter 30 criteriums en kwam hij in 10 klassiekers uit. Hij reed zich 14 keer bij de eerste 10, werd op 5 augustus 1^e in Maassluis en werd 2 keer 2^e en 4 keer 3^e. In de klassiekers had hij wisselend succes. In de Ronde van West-Friesland werd hij 13^e in het algemeen klasse-

ment. In Olympia's Ronde werd hij als militair in het algemeen klassement 72^e en in de Ronde van Midden Zeeland 23^e en met zijn ploeg 3^e in de tijdrit. In de driedaagse van de Veluwe eindigde hij in het algemeen klassement op de 16^e plaats. Op 2 juli 1967 werd hij in het kampioenschap van Brabant in Hoeven 16^e. Op 12 september moest hij met een gebroken wiel opgeven in het militair kampioenschap. In april kwam hij als militair uit in de Ronde van België. Al met al kon toen al voorzichtig worden geconcludeerd dat Peter van der Donk zich als renner langzaam ontwikkelde tot een renner die het niveau van de kermiskoersen zou gaan overstijgen.

WIELERSEIZOEN 1968.

Ook in 1968 bleef Peter van der Donk weer voor dezelfde ploeg rijden. Hierboven is de ploeg afgebeeld voor de start van een belangrijke wie-

lerklassieker. Peter is de eerste renner rechts. Peter was in 1968 nog in militaire dienst, maar begon goed met de 1^e plaats te behalen op het clubkampioenschap van WC "Gerrit Schulte" op 9 maart. In dit seizoen reed hij ca 52 criteriums en 15 klassiekers.

CRITERIUMS.

In de criteriums werd hij 1 keer 1^e en wel op 7 juli in buurgemeente Berlicum. Hij won 3 keer de "Gouden helm", een kleinood ontworpen door Jacqueline Staps. Hierboven is hij met de

behaalde bloementuil afgebeeld. Verder werd hij nog 6 keer 2^e en 2 x 3^e. In totaal reed hij 29 keer bij de eerste 10. Het was jammer dat Peter in de Ronde van Rosmalen, die op 28 september 1968 weer sinds lange tijd werd verreden, viel, waardoor de massaal toegestroomde supporters enigszins teleurgesteld naar huis gingen, want Peter was gezien zijn behaalde resultaten in het seizoen tot een favoriet gebombardeerd.

KLASSIEKERS.

In de grote wielklassiekers behaalde hij wisselende resultaten. Zo staakte hij in de Omloop van de Baronie op 24 maart na 120 km de strijd en reed hij op 16 april lek in Gent-Wevelgem (B), waardoor hij geen eervolle plaats kon behalen. In Enschede-Munster werd hij op 26 april 17^e en eindigde hij op 27 april in de Ronde van Gelderland op de 29^e plaats. Op 4 mei gaf hij op na 80 km in de Ronde van Overijssel. Maar op 12 mei werd hij fraai 7^e in de Omloop van de Kempen.

De Ronde van Zeeuws Vlaanderen werd op 14 en 15 mei verreden. In de 1^e etappe werd de

Acifit-ploeg 1^e in het dagploegenklassement en in de 2^e etappe werd dit team 7^e in de ploegentijdrit.

In de Ronde van de Haarlemmermeer moest Peter na 80 km afhaken. Vervolgens stond vanaf 23 tot 29 mei Olympia's Tour op het programma, waarvoor Peter werd geselecteerd.

Op 23 mei werd in het Amsterdamse Bos een individuele tijdrit verreden van 5 km, Peter werd daarin 30^e.

In de ploegentijdrit op diezelfde dag werd de Acifitploeg 1^e. In het algemeen klassement eindigde Peter op de 65^e plaats. In de West-Brabantse Pijl werd hij 21^e.

In de Dorpenloop van Drenthe werd hij op 2 juni fraai 12^e. Een prachtig resultaat boekte hij in de Avondvierdaagse van Eindhoven

Door de 1^e etappe te winnen en dit klassement met succes tot en met de laatste avond te verdedigen, werd hij eindwinnaar.

Felicities van Rondemiss werden zijn deel. Vervolgens werd hij op 30 juni in het Kampioenschap van Brabant fraai 7^e.

Minder gelukkig was hij echter op 27 juli in het Kampioenschap van Nederland, verreden te Beek(L), waar hij lek reed en de strijd moest staken. Op 31 juli zette Peter met 3 ploegmakers een uitstekend resultaat neer in de Ploegentijdrit van Hoofddorp. Zijn team werd daar eervol 5^e. Op bovenstaande foto is het team bij de start afgebeeld. Peter staat rechts.

Op 31 augustus werd de Vierstromenlandronde verreden en Peter moest daarin na 70 km afhaken en de strijd staken. In totaal werd door Peter in het seizoen 1968 18.500 km onder de wielen doorgetrapt.

WIELERSEIZOEN 1969.

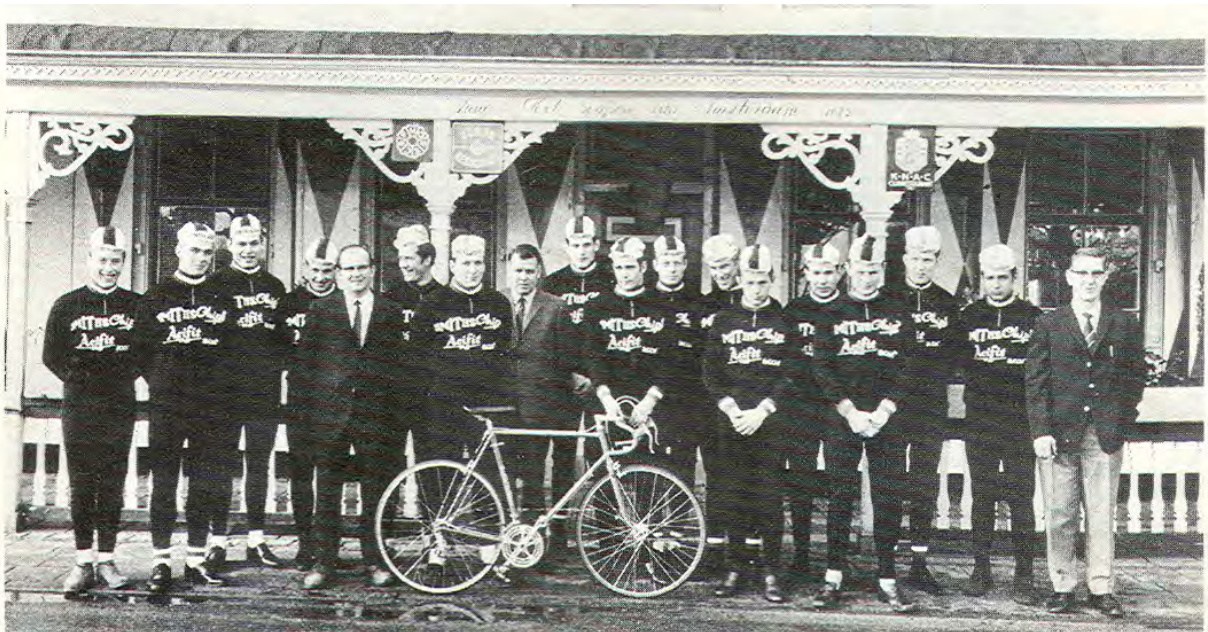
In de evaluatie van het seizoen 1968 en de voor-

beschouwing op 1969 merkte de clubleiding over hun coureur Peter van der Donk het volgende op:

“Van der Donk heeft grote ervaring en goed koersinzicht. Hij is een doorzetter die niet tegen het alleen rijden opziet. Hij is geen uitgesproken spurter wat hem reeds vaak de zege gekost heeft. Zijn plannen voor 1969 zijn niet gering. Hij hoopt in dit seizoen door te dringen naar de top der amateurs en zodoende in aanmerking te komen voor grote wedstrijden in het buitenland”.

De wielerploeg Smiths-Acifit was inmiddels een goed geleid team geworden, waarin de top van de Nederlandse amateurs waren opgenomen, die ook het volledige programma van de wielerklassiekers afwerkte. Dat Peter een belangrijke coureur in de ploeg was geworden blijkt uit het feit dat hij voor 12 van de 20 wedstrijden werd geselecteerd. Daarnaast werd hij door de KNWU uitgenodigd om van 19 tot 29 juni Nederland te vertegenwoordigen in de Ronde van Roemenië. Hierboven is de ploeg uit 1969 afgebeeld. Zijn uitgesproken doelstelling om voor grote internationale wedstrijden te worden geselecteerd werd verwezenlijkt.

Peter is de zevende renner van links.

CRITERIUMS.

De opgaande sportieve lijn die door Peter al in 1968 werd ingezet, zette hij in 1969 in versterkte mate door. Hij kwam uit in 45 criteriums. In deze koersen reed hij 28 keer bij de eerste 10 en werd hij 3 keer 2^e en 2 keer 3^e. In zijn plakboek neemt zijn overwinning op 15 juni in de Ronde van Treebeek een prominente plaats in.

Op de foto rechts wordt dit duidelijk.

Op 3 augustus viert hij zijn 2^e criteriumoverwinning in Venhorst en de bekende Bierpompronde van Esch op 31 augustus wordt zijn 3^e. Vermeld mag nog worden dat Peter in zijn "eigen" Ronde van Rosmalen nooit veel succes mocht hebben. Dit jaar eindigde hij wel in de kopgroep, waarvan ploeggenoot en rassprinter Peter van Doorn uit Berlicum de palmares wegkaapte en Peter van der Donk als 9^e eindigde.

Met beide armen hoog opgeheven gaat Peter v. d. Donk zegevierend over de finish van de Ronde van Venhorst.

KLASSIEKERS.

Zoals vermeld kwam Peter in 1969 in 12 klassiekers uit. Daarnaast kwam hij uit in de Acht van Chaam, het Nederlands kampioenschap, de Ronde van Roemenië en het Nederlands clubkampioenschap te Dronten.

De eerste klassieker "De Ster van Zwolle" viel op 15 maart letterlijk en figuurlijk in het water, vanwege het te slechte weer. Deze wedstrijd werd niet verreden. In De Omloop van de Baronie – verreden op 30 maart – behaalde hij geen sportieve roem vanwege een behoorlijke val. In de Dorpenloop van Drenthe ging het een stuk beter en behaalde hij een verdienstelijke 27^e plaats.

De 12^e Ronde van Friesland, verreden op 19 april 1969, had een afstand van 170 km en telde 160 deelnemers. Uiteindelijk ontstond er een kopgroep van 14 renners, waarvan ook Peter deel uitmaakte. De kopgroep had aan de finish een voorsprong van twee minuten op het uitgedunde peloton. In de eindspurt wist onze hoofdpersoon een fraaie 8^e plaats te behalen.

In de volgende klassieker, de Ronde van de Haarlemmermeer, verreden op 10 mei 1969, kreeg hij na ca. 20 km pech en moest hij afstappen.

Vervolgens kondigde zich voor hem de grootste meerdaagse rittenkoers in Nederland aan, te weten: Olympia's Tour. Peter werd namelijk door

zijn ploegleiding geselecteerd voor deze gepromoteerde wedstrijd. Naast hem deden mee: Harry Janssen, Peter v.d. Kruijs, Sjef v.d. Burg, Wim Bravenboer en Frits Hoogerheide. Dit team is op bovenstaande foto afgebeeld. Peter is 2e van rechts. Wethouder Verhey van Amsterdam loste het startschot. De 1^e etappe op 16 mei van Amsterdam naar Breda over 164 km begon desastreus voor de Acifitploeg. Weliswaar zaten er twee renners van het team mee voorop, maar Harry Jansen reed zijn band aan flarden. Hij kreeg bijstand van drie teamgenoten, te weten: Hoogerheide, v.d. Burgh en v.d. Donk, doch de twee eerst genoemden reden binnen een kilometer ook zelf plat, zodat een achtervolging niet meer in scène kon worden gezet. Pas 13 minuten na de winnaar kwam de Acifitploeg in Breda over de meet. Uiteindelijk werden in deze Tour toch nog een aantal fraaie successen behaald, omdat uit de ploeg Peter v.d. Kruijs als 2e in het eindklassement eindigde, Wim Bravenboer op plaats 14 finishte, Frits Hoogerheide, Harry Jansen en Peter v.d. Donk op respectievelijk plaats 28, 30 en 55 eindigden.

In het ploegenklassement eindigde het team eervol 5^e op veertien minuten van de winnende ploeg. In de op 24 mei 1969 verreden Ronde van Drenthe viel Peter na ca 40 km uit. Op 31 mei nam hij deel aan de Ronde van Limburg, waarin hij na 130 km lek reed en kansloos werd voor een ereplaats. Op 4 juni was hij deelnemer aan de Ronde van Midden-Nederland, een wegwedstrijd voor amateurs over 180 km met start en finish in de stad Utrecht. Hierin moest hij na ca. 40 km de strijd staken. Succesvoller was hij in de Ronde van Midden-Zeeland, verreden op 6 en 7 juli. In de 1^e etappe, van Middelburg naar Middelburg,

werd Peter eervol achtste. In de 2^e etappe op 7 juli, van Goes naar Goes, werd hij 7^e. Dit had tot resultaat dat onze dorpsgenoot in het eindklassement op de 2^e plaats eindigde en zijn team Smith's-Acifit het algemeen ploegenklassement won.

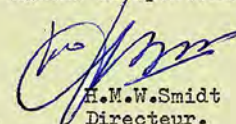
In die tijd werden er door de KNWU ook al onderzoeken gedaan naar verboden middelen. Na afloop van de Ronde van Zeeland werd Peter daarop ook gecontroleerd en kreeg nadien het onderstaande bericht thuisgestuurd.

Mijnheer,

Met grote voldoening bericht de Sportcommissie U, dat het onderzoek op gebruik van verboden middelen gehouden na afloop van de Ronde van Midden-Zeeland heeft uitgewezen, dat bij U genoemde stimulerende stoffen niet zijn aangetroffen. Een resultaat waar de K.N.W.U. bijzonder verheugd over is.

De Sportcommissie hoopt en vertrouwt, dat U ook in de toekomst op deze wijze de wielersport zult blijven beoefenen en wenst U een sportief en succesvol wielerseizoen toe.

Hoogachtend,
Namens de Sportcommissie

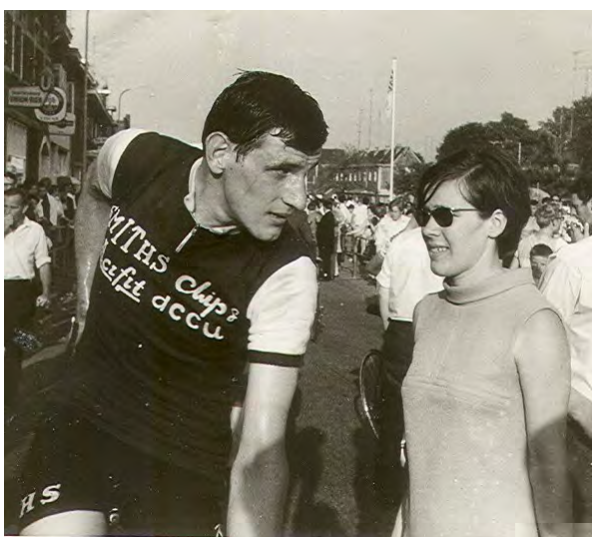

H.M.W. Smidt
Directeur.

Op 14 juni kwam Peter uit in de Ronde van Twente, waarin hij na ca. 120 km afstapte. Een hoogtepunt voor hem in dit jaar was ook zijn uitverkiezing om Nederland te mogen vertegenwoordigen in de Ronde van Roemenië, een tien-daagse etapperonde achter het toenmalige IJzeren Gordijn, verreden van 19 tot 29 juni 1969. Daarin behaalde hij een aantal successen, zoals een derde plaats in de eerste helft van de eerste etappe over 6,3 km. In de achtste etappe eindigde hij als achtste en in het eindklassement behaalde hij de 44^e plaats.

Op het Nederlands Kampioenschap op 20 juli kon hij geen potten breken, want na 70 km moest hij de strijd staken met ernstige mankementen aan zijn fiets.

In de destijds hoog aangeschreven Acht van Chaam – 23 juli – eindigde hij op een zeer eervolle derde plaats.

Op 6 september werd hij in de Ronde van de Achterhoek 14^e. Een prestatie die zijn toenmalige vriendin en nu zijn echtgenote Coby Nicols kon waarderen.

Op 13 en 14 september nam Peter deel aan de Ronde van Zeeuws-Vlaanderen. In de eerste etappe Terneuzen-Terneuzen reed hij na 150 km lek en wist toch nog als 23^e te eindigen. In de

ploegentijdrit van 26 km die daarop volgde, eindigden de Smith-Acifitploeg en Amstel Bier gelijk als eerste. In de tweede etappe Oostburg – Oostburg viel Peter na ca. 70 km, waardoor hij een ereplaats kon vergeten.

Het klassiekerseizoen werd afgesloten met de Nederlandse Clubkampioenschappen op 24 september te Dronten. Peter vertegenwoordigde met zijn teamgenoten H. Hoofs, M. v.d. Heuvel en Chr. Pijnenburg de kleuren van zijn vereniging WC “Gerrit Schulte”.

Het kampioenschap werd verreden in de open polder, waar de wind een grote tegenstander werd. Op bovenstaande foto is het team in volle actie afgebeeld, gepijnigd door tempobeul Peter van der Donk. Het zou op de 15^e plaats eindigen.

Samenvattend mag worden geconcludeerd dat het seizoen 1969 een succesvol jaar was voor Peter van der Donk. In het eindklassement van de amateur klassiekers eindigde hij op de 34e plaats met 12 punten. In het klassement van de Brabantse wedstrijden eindigde hij op de 7e plaats met 107 wedstrijd punten.

Peter tekende in zijn plakboek 1969 aan dat hij dat seizoen ca. 17.500 km had gefietst.

Tot zover dit overzicht over de wielercarrière van Peter v. d. Donk. In de volgende Rosmalla volgt het afsluitend overzicht over de jaren 1970 tot en met 1973.

Burgemeester Felix von Heijden en Harmonie St. Cecilia

In de vorige uitgave van Rosmalla (jaargang 17, nr.3) wordt in een artikel van Drs.E.Verhees met de titel “Sportburgemeester Felix von Heijden”, in het hoofdstuk “Sport in Rosmalen” gemeld dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door de extra kosten van de gemakkelijksbelasting de plaatselijke Harmonie en enkele zang- en toneelverenigingen waren gedwongen tot opheffing.

Hoewel ik het voor de andere genoemde verenigingen niet kan beoordelen, geldt zeker voor de Rosmalense Harmonie St. Cecilia dat financiële problemen als gevolg van de gemakkelijksbelasting **niet** de oorzaak van het staken van haar muzikale activiteiten waren.

De Harmonie kampte aan het begin van de Tweede Wereldoorlog met ernstige interne problemen, welke leidden tot een grote mate van inactiviteit.

Vervolgens werd in 1942 door de Duitse bezetter de Kultuurkamer opgezet, met het doel het gehele Nederlandse cultuurleven ondergeschikt te maken aan de nationaal -socialistische ideeën.

Alle uitvoerende en scheppende amateurs en professionele kunstenaars moesten lid worden, indien zij hun liefhebberij of beroep in het openbaar wilden uitoefenen. Ook de amateurgezelschappen moesten bij de Kultuurkamer aangesloten zijn.

Veel amateurverenigingen, waaronder de bij R.K. Bond van Harmonieën en Fanfaregezelschappen in het bisdom 's-Hertogenbosch aangesloten muziekgezelschappen, besloten zich niet bij de Kultuurkamer aan te sluiten en waren daarmee gedwongen hun activiteiten (repetities, optredens etc.) volledig te staken.

Tot deze verenigingen behoorde ook Harmonie St. Cecilia. De vereniging werd echter niet opgeheven en al op 20 mei 1945, dus onmiddellijk na het einde van de oorlog, was er een ledenvergadering, waarin besloten werd om de verenigingsactiviteiten weer op te starten en de harmonie zo spoedig mogelijk weer op de been te brengen.

Ad van Langen.
Erevoorzitter Muziekvereniging St. Cecilia.

Rósmòlle en umstreeke

Harry Coppens

Het is een vrij oud liedje uit de beginjaren van de vorige eeuw dat gezongen werd op bruiloften en partijen.

Dat de situatie intussen wel veranderd is blijkt met name uit wat de functie van Coudewater toen en nu betreft.

Refrein:

Ja,ja,ja,ja, en dat is waar

en dat is waar,

ja,ja,ja,ja, en dat is zeker waar

*In de Kruisstraat dan, in de Kruisstraat dan
daar wonen zoveel kinderen.*

*Ook als ze niet gemoelband zijn
zullen ze niemand hinderen.*

*En in Nuland dan, en in Nuland dan.
daar hoeft men niet om te wenen.*

*Als je vraagt waar Nuland ligt
dan bende er al door henen.*

*En in Geffen dan, en in Geffen dan
daar zijn 't zo 'n rare snaken.*

*Al wie veel van vechten houdt
die kan zich daar vermaken.*

*En in Oss dan, in Oss dan
daar wonen zoveel dieven.
Kunstboter en varkensvet
om Engeland te gerieven.*

*En in Heesch dan, in Heesch dan
dat zou men nog vergeten.
Ik geloof wel dat er mensen zijn
die haast drie ellen meten.*

*En in Vinkel dan, in Vinkel dan
dat is er nog maar voor dezen.
Van zeuven dorpkes aan mekaar gelapt
hoe kan 't nog minder wezen.*

*En in Balkum dan, in Balkum dan
daar hoeft men niet om te roemen.
Snijbonen en zuurkool
't vaderland zullen we 't noemen.*

*Coudewater, Coudewater
daar kunnen ze gekken vertonen.
Ik geloof dat hier nog mensen zijn
die daar haast moeten wonen.*

*In Hintham dan, in Hintham dan
daar wonen zoveel komiezen.
Legt er maar niet tegen aan
want ge zult 't wel verliezen.*

*En in Rosmalen dan, in Rosmalen dan
daar zie je de lantaarns flonkeren.
Als ze niet meer branden willen
dan zitten ze in d'n donkeren.*

*Refrein: Ja, ja, ja, ja, en dat is waar
en dat is waar
Ja, ja, ja, ja, en dat is zeker waar.*

Rommel(doedel)pot

Harry Coppens

Het nieuwe jaar heeft nog maar net zijn intrede gedaan met veel vuurwerk en oorverdovend geknal of Carnaval meldt zich al duidelijk aan.

Zeker in de voorbije jaren speelde voor de jeugd de rommelpot een belangrijke rol.

In november van het afgelopen jaar had men zich al verzekerd van een varkensblaas(waarvoor je misschien wel eerst het geslachte varken z'n kont hebt moeten kussen) die stevig opgepompt boven de kachel te drogen werd gehangen en er dan perkamentachtig uitziet.

Eerst nu wordt hij in water te weken gezet om hem soepel te maken, waarna hij verder bewerkt kan worden tot rommelpot.

Door in je hand te spuwen (sprietsen) en vervolgens met die natte hand om het rietje heen en weer te glijden wordt het gewenste geluid van woepe, woepe geproduceerd .

Onder begeleiding van deze eentonige "woepers" wordt de buurt onthaald op het in deze streken alom bekende lied: Jan 't is vastenaovend. Van dit lied lopen soms meerdere versies enigszins door elkaar.

Van de 5 mij bekende liedjes is het eerste het enige dat ik me nog kan herinneren uit mijn kindertijd en dat luidde als volgt:

*Jan 't is vastenaovend
Ik kom nie thuis vur taovend
Taovend in de maneschijn
Es vader en moeder nor bed toe zijn
Dan danse wij op ons klompe
Hoog op ons klompe
Hoog op ons fiedelfluit
Zo is ons liedje uit.
Koekebakkerij, koekebakkerij
Gif me 'ne cent dan go'k voorbij
Ik heb gezonge en niks gehad
Snij mar 'n stuk van 't verke z'n gat
Snij mar diep, snij mar diep
Snij mar in m'nne vinger niet.*

In dit lied wordt gezongen Taovend in de maneschijn. Iedereen weet dat Kerstmis op een vaste datum valt. Pasen valt echter niet op een vaste datum, maar valt op de zondag na de eerste volle maan in de lente. En de veertig daagse vasten start op Aswoensdag en dat is 40 dagen ervoor en dan is vastenaovend

zo ongeveer bij nieuwe maan. Bij deze maanstand is de maan niet zichtbaar en is van maneschijn dan ook geen sprake. Wie weet welk licht hij voor maneschijn aangezien heeft. Mogelijk was hij die avond lichtelijk aangeschoten?

Van Cor van Uden-Minkels, die 'n paar jaar geleden is overleden kreeg ik het nu volgende lied, dat zij indertijd van haar moeder, die in Den Dungen woonde, had gekregen:

*Vrouwe de Vastelaovend is in 't land
Garuske heeft z'n poepertje verbrand Achteraan z'n peurtje
Vrouwke gif me 'n eurke
Gif me 'n eurke of 'n duit
Dan is de Vastelaovend uit
Rommelpotterij, rommelpotterij
Gif me 'ne cent dan go'k voorbij.*

Nog een andere variant is de volgende waarvan het voorste en het achterste deel overeenkomen met dat uit mijn kindertijd.

Het grote middenstuk was nieuw voor mij:

*Vrouwke, 't is vastenaovend
Ik kom nie thuis vur taovend
Taovend in de maneschijn
Als vader en moeder nor bed toe zijn
Dan gaon we nor de buren
Dor gaon we een potje schuren
Dan lopen we nor de Fransen
Dor gaon we 'n potje dansen
Hier 'ne stoel en dor 'ne stoel
Op elke stoel 'n kussen
Vrouwke, houd oew bakkes toe
Tussen oew neus en oew kin
Kan nog hendig 'ne pannekoek in
Boven in de schouwen
Hangen de worsten met touwen
Ik heb gezongen en niks gehad
Snij mar 'n stuk van 't verken z'n gat
Snij mar diep, snij mar diep
Snij mar unne vinger diep
Rommel-de potterij, rommel-de potterij
Gif mar 'ne cent, dan go'k vurbij.*

En als laatste waar de kinderen ook wat centen, 'n snoepje, 'ne bokkestuiver of zelfs 'n stuiver weten te oogsten, komt deels bekend voor:

*Jan t'is vastenaovend, 'k kom nie thuis vur taovend
T'aovend in de Monesken, es voajer en moejur nor bed toe zen
Dan danse we op ons klompe, simpe, sampe, sompe,
Gekke Griet, vertel 't niet, want onze Jan is dronke,
Boven in de skouwe, dor hange de worste in de touwe,
Sneij mar diep, sneij mar diep, sneij mar in munne vinger nie
'K heb gezonge en niks gehad, gif m'n stukske*

*van 't verreke z'n gat.
Rommelpotterij, rommelpotterij, gif me 'ne
cent dan go'k vurbeij
Gif me "ne appel of 'n peer, dan kom ik 't helle
jaor nie meer.*

Een variant op het laatste deel van dit lied was:

*'K heb gin geld um brood te koope
Durrem moet ik mi de rommelpot loope
Koekebakkerij, koekebakkerij
Gif me 'ne cent dan go'k vurbij*

En met het vijfde en tevens laatste, wat weinig gelijkenis vertoont met de voorgaande liedjes zoals u zult zien, en waarvan ik de melodie niet ken, wil ik besluiten:

*Rommelpotterij
D'r is wir 'n verke gesturve.
D'r is weer vet en balkumbrij
En kerremeneij en koikes
De blaos diej makt ons blij.
Want daorme' gon we doetele
In hil d'n nostebijsten hoek
Van Jan 't is vastelaovend.
't Verke z'n gat en pannekoek.
En hemme dan overal gezonge,
't Is zunt, mar tegen onze zin,
Moet 't gekrege greij gelijk
Al meej de vaastentrommel in.*

In de Middeleeuwen was de rommelpot al een bekend muziekinstrument.

Het agrarisch leven uit het nog maar recent verleden

Harry Coppins

Het dorp Rosmalen uit onze jeugd jaren, nog maar een zestigtal jaren geleden, toen het grootste deel van de werkende bevolking, direct of indirect, zijn brood nog verdiende in die sector. Je maakte gewoon deel uit van die samenleving en zodoende had je weet van wat er zich in en om de boerderij afspeelde. Je kende en herkende de gewassen, die in die jaren op gezette tijden werden geteeld. Daar moet je op de dag van vandaag niet mee aankomen. Misschien hebben ze nog wel ooit ge-

hoord van rogge of tarwe, maar als ze ermee worden geconfronteerd zijn ze niet eens in staat om aardappelen van tarwe te onderscheiden, laat staan rogge van tarwe.

En ook met wat er zich afspeelt met de levende have van de boer, de koeien, de varkens en de kippen, met name de voortplanting en de geboorte, blijkt herhaaldelijk dat velen in deze van toeten noch blazen weten.

Aan de hand van enkele voorbeelden, de meeste uit eigen ervaring, kunt u kennis maken met het totaal ontbreken van enige kennis van zaken in

deze. Deze onwetendheid vindt zijn oorzaak in de totaal veranderde samenleving, waarin de boer niet langer een dominerende rol speelt en ook het boeren op zich een hele metamorfose heeft ondergaan.

WITTEREN

In een van de boeken van Cor Swanenberg vertelt hij over het witteren van een kuuske. Voor de jongere lezer en waarschijnlijk ook voor vele ouderen onder ons, is het beslist noodzakelijk eerst van enige termen, die in het verhaal gebezigd worden, nadere tekst en uitleg te geven. 'n Kuuske nu is een kalf. Het pas geboren kalf krijgt enkele keren per dag melk te drinken uit een emmer, wat witteren wordt genoemd.

Vroeger werd priesters bij hun wijding de kruin geschoren (tonsuur genaamd), wat inhield dat de kruin (het bovenste van het hoofd) werd kaal geschoren ter grootte van een rijksdaalder als symbool van de doornenkroon.

Nu gebeurde het op een zekere dag dat twee boerenzoons zo'n kalf aan het witteren waren. Omdat het kalf niet met de genade meewerkte, wat nogal eens voorkwam, en geenszins van plan was te gaan drinken was het noodzaak het kalfje hiertoe te dwingen.

Terwijl de ene jongen de emmer met melk goed vasthield duwde de andere jongen de snuit van het kalf in de melk. Meestal lukte het vrij gauw het kalf te wennen aan deze manier van drinken en konden verdere dwangmaatregelen achterwege blijven. Maar juist op het moment dat ze beiden met dat onwillige kalf bezig waren, kwam de pastoor langs gewandeld.

"Het lukt niet al te best zie ik," zei de pastoor.

"Ge moet 'm mar lid make van de hermenie, dan zal ie wel zùipe."

De jongens reageerden niet. En binnen een paar dagen waren de problemen met het kalf opgelost. En toen de pastoor diezelfde week nog eens langs kwam en zag dat het kalf vlot de melk opdronk, riep de pastoor:

"O, ik zieg't al. Ge het m'nne raad goed opgevolgd."

"Nee, dè toch nie," zin d'n aauwdste. "Mar we hèn zunne kruin geschorre. En nou zùipt iej es

'ne tempelier."

Behalve allerlei groenten die ik in de loop van een jaar in mijn moestuin wist te telen, had ik daar ook nog een kippenhok met vijf kippen en een haan. Van de overproductie profiteerden niet alleen mijn kinderen, maar ook mijn burens. Mijn overbuurvrouw liep dan wel eens met mij de tuin in en werd dan meestal vergezeld van haar driejarig zoontje, die het maar wat fijn vond als hij de kippen wat brood mocht geven. Op een keer zei ze tegen mij: "Die haan legt geen eieren, of wel?"

"Tot op heden niet," zei ik.

"Wat is dan het nut van zo'n haan als hij in feite alleen maar vreet en niet legt."

En toen zei ik: "En wat is het nut van diejen Hans (haar man) die bè ouw woont?"

Een antwoord heb ik niet gekregen. Ik weet dus ook niet of ze het nu wel of niet weet.

BONENPLUK

Zoals ik al vertelde haalde ze ook groente uit mijn tuin. De meeste groenten kon ze echt niet thuis brengen. Dacht ook echt dat de aardappelen ergens aan een struik groeiden en stond zeer verbaasd te kijken toen ik een paar struiken rooide. Dat ze ook geen idee had van wanneer er geoogst kon worden bleek toen ze midden in de winter bij mij aanbelde en vroeg of ik niet wat bonen voor haar wou plukken. Toen ik zei dat die tijd al lang voorbij was, was ze zeer verbaasd, want zei ze, in de winkel liggen ze toch ook nog te koop. Ik meen te mogen stellen dat mijn uitleg volledig tot haar is doorgedrongen.

GEDEKT

In mijn jeugdja-
ren hadden wij
altijd twee zeu-
gen, een fokzeug
en eentje die vet-
gemest werd om
in november ges-
lacht te worden.
En omdat mijn
vader wist wan-
neer ze was ge-

dekt en hoe lang 'n zeug droeg, wist hij ook wanneer ze aan de tijd was, wanneer ze dus moest baggen, zoals dat werd gezegd bij ons. De kraamkamer werd dan nog eens extra schoongemaakt en voorzien van vers stro, zodat ze er prinsheerlijk bij lag. En wie vanaf die tijd dan bij toeval net in de buurt was, als haar tijd was aangebroken en soms het eerste biggetje zich al had aangemeld, sprong de kooi in en ontfermde zich over de boreling. Met een wis stro werd die drooggemaakt en aan de mem gelegd om zich vervolgens te goed te doen aan de moedermelk. Deze keer had ik het geluk de eerste te zijn en smaakte het genoeg al zeven biggen gevangen te hebben toen mijn vader arriveerde en de achtste zich net aanmeldde. Terwijl ik met zorg het beigske (biggetje) verzorgde, (en wie nooit een jong biggetje in de hand heeft gehad en alleen maar aan vieze varkens denkt, kan zich de zachte roze kleur en de zachte haartjes van een jong biggetje moeilijk voorstellen) kwam de zoon van burgemeester von Heyden, die rond de 20 moet zijn geweest en rechten studeerde in Utrecht, op bezoek en vol verbazing getuige was van de geboorte van nummer negen en mijn vader vroeg hoe dat biggetje daar in was gekomen?

“Och” zei mijn vader, “die zog (zeug) is uurst gedekt”

“Ja, ja, met een warm deken natuurlijk,” zei hij.

“Ja, zoiets,” zei mijn vader en ging weer aan het werk.

ACHTEROVER IN DE GROEP

In 1939 lagen bij mij thuis Nederlandse militairen ingekwartierd. Luitenant Hendriks was een van hen en van afkomst Rotterdammer. Het was zijn eerste kennismaking met wat er zich zoal afspeelt op en om de boerderij. Hij was dikwijls op de stal te vinden en was erg belangstellend naar het hoe en 't waarom van allerlei zaken, die dagelijks op een boerderij aan de orde zijn. Ik herinner me nog die zaterdagmorgen, toen hij pas laat met verlof ging, omdat hij persé getuige wilde zijn van de geboorte van een kalf. En toen het kalf geboren was hoor ik hem nog tegen

mijn vader zeggen: “Nou baas, daar kom je mooi goedkoop aan.”

Ook andere soldaten waren dikwijls op de stal te vinden en keken soms vol bewondering toe als wij aan het melken waren, wat toen nog handmatig gebeurde. Van de andere kant moest het toch ook wel gemakkelijk zijn. Je hoefde immers maar aan die spenen te trekken en de melk stroomde de emmer in. En er was er eentje bij die zeker wist dat hij dat ook wel kon. Nu stonden er op stal niet alleen melkkoeien, maar ook kalfvaarzen. 'n Kalfvaars is een nog jonge koe, die binnen 'n bepaalde tijd voor de eerste keer moet kalven. ('n kalf ter wereld brengen). Qua uiterlijk verschilt ze weinig van 'n melkkoe.

En voor lieden, die de gave des ondersheids niet bezitten en waarvan ook hij al eerder duidelijk blijkt had gegeven, verschilt 'n kalfvaars in niets van 'n melkkoe. Het niet zichtbare verschil met een melkkoe openbaart zich in de meeste gevallen wanneer pogingen worden ondernomen haar te melken. Zij zal proberen haar “belager” met trappen van zich af te schudden. En als je daar niet op verdacht bent kun je wel eens in de groep terecht komen. Welgemoed, voorzien van emmer en melkstoeltje, nam hij zitting onder de kalfvaars. Met nog wat instructies onzerzijds om toch vooral eerst de spenen te bewerken, zodat ze de melk zou laten schieten, toog hij aan de slag. En terwijl hij de spenen nog maar nauwelijks beroerd had, werd de emmer omgetrapt en viel hij met melkstoeltje en al achterover in de groep, opgesmukt met de afdrukken van de in ruime mate aanwezige uitwerpselen van de koeien. Hij heeft geen nadere pogingen meer ondernomen en wat ons betreft, had zijn pogen geheel aan onze hoop en verwachtingen beantwoord.

RUIN, HENGST OF MERRIE

Het was al ver in het najaar toen ik samen met een goede kennis een wandeling door de polder maakte, die een dorre en tamelijk verlaten indruk maakte. Dat hij van de boerderij weinig of geen kaas had gegeten, bleek al spoedig toen hij me vroeg of dat gindse paard nou een vos of een

merrie was, waarmee hij bedoelde te vragen van welk geslacht dat paard was, ‘n merrie of ‘ne hengst. En het paard dat daar loopt, zei ik hem, is ‘n merrie en wel ‘n vos-merrie. En je kunt er zeker van zijn dat hier in de polder geen hengsten lopen, maar wel zie je veel ruinen. Dus, zei hij, zijn er bij paarden dan drie soorten. Is een ruïn nu een hengst of een merrie? Met enige moeite heb ik toch duidelijkheid weten te verschaffen in deze voor hem zo moeilijke materie. Na de wandeling gingen we even aan bij mijn ouders. De melkkoeien stonden al op stal, maar het jonge vee, dat, zoals we hem vertelden, leeg vee werd genoemd, liep nog in de wei. En toen mijn vader mijn jongste broer opdroeg de koeien te gaan melken, zei hij tegen mijn broer: ‘Nou, dat is ook wat. Moet je eerst de koeien die

op stal staan melken en dan moet je met dat koude weer dat leeg vee in de polder nog gaan melken.” “Nee,” zei mijn vader, “hij hoeft alleen de koeien op stal te melken en dat leeg vee in de polder neem ik wel voor mijn rekening.” Met de nodige uitleg hebben we ook deze lacune in zijn kennis betreffende het vee op een boerderij weten op te vullen.

STIER OF OS

Het zal in 1967 of 1968 zijn geweest en speelde zich af in Oss tijdens een les aardrijkskunde in de examen klas van MULO-B. Voor het examen moest o.a. de regio Noordwest Frankrijk en aansluitend de kuststrook van België behandeld worden. In deze tijd werd er in die streken nog gebruik gemaakt van de os als trekdier, wat ook

in die tekst werd vermeld.

Er werd verder weinig aandacht aan besteed, totdat Marie Schuurmans zijn vinger opstak en mij vroeg wat eigenlijk een os was.

“Moet een Ossenaar mij vragen wat een os is?” vroeg ik.

“Dat is het zelfde als een ruïn,” riep Hans Altvorst, een boerenzoon uit een van de Maasdorpen.

“Dat is een hengst, die ze z’n rijbewijs hebben afgenomen,” wist ‘n andere boerenzoon.

Daar ik aannam, en dat op mijn vraag ook bevestigde, was Marie er niet wijzer van geworden. Na uitvoerig uitleg gegeven aan het castren van een hengst, die na deze behandeling niet meer aan voortplanting hoefde te denken of misschien alleen nog maar te denken, kon ik, na hem gevraagd te hebben of mijn uitleg toereikend was geweest en dit door hem werd bevestigd, verder gaan met mijn les.

Evenwel, ‘n minuut of tien daarna, stak Marie opnieuw zijn vinger op en vroeg mij;” Ik weet nu wel wat een os is, maar waar komen die jong ossen dan vandaan?”

Het was in ieder geval meer dan duidelijk dat hij van mijn uitleg niet wijzer was geworden. Na nogmaals het een en ander toegelicht te hebben, was hem thans alles duidelijk en kon ik mijn les weer voortzetten.

Edoch, en tot grote hilariteit van zijn klasgenoten, stak Marie zijn vragende vinger weer in de hoogte en zei dat hij één ding toch niet goed begreep.

“U heeft gezegd,” zei hij, “dat er in ene stier meer pit zat dan in een os. En als dat zo is, dan begrijp ik niet waarom die boer dan geen stier in plaats van een os voor zijn kar spant?”

Ik heb hem toen verteld dat in een stier inderdaad meer pit zat dan in een os, maar dat bij een stier een ander probleem om de hoek komt kijken. Stel je voor, ‘n boer met een stier als trekdier, begeeft zich al zittende op zijn kar via een mooi landweggetje naar een van zijn landerijen om bepaalde werkzaamheden te verrichten en plots krijgt die stier een mooie koe in het oog. Ik kan je verzekeren dat die boer in no time alleen op die kar zit.

Verkenners uit Hintham

Harry Coppens

Bijgaand een foto van de verkennersgroep Hintham ten tijde van de jaren 1946-47-48.

De foto is genomen in de achtertuin van de familie van Druenen, destijds Graafseweg E-72, nu Hintham.

Op de achtergrond de toenmalige werf van Aannemingsbedrijf L. van Druenen met de door oorlogshandelingen half vernielde bouwloods, die tijdelijk de blokhut was van de verkennersgroep.

Tegenwoordig staan op deze plaats de woningen met tuinen aan de Wilhelminastraat.

Dank zij de hulp van Theo van Meel hebben we alle namen, op 2 na, alsmede die van de aalmoezenier, weten te achterhalen

Op de bovenste rij van links naar rechts:

Hopman Antoon van Pinksteren - Aalmoezenier (onbekend) - Vaandrig Simon Rood.

Op de tweede rij:

Leo v.d.Plas ,inmiddels overleden - Michel Teulings - Theo Heijmans, inmiddels overleden - Joop Grootel-Hans Wap - Wim Huismans - Onbekend - Leo v.d. Plas, inmiddels overleden - Karel v.d.Plas.

Op de derde rij:

Teun Wollaert - Theo van Meel - Adrie Melten - Martien Glaudemans - Theo Stroucken - Martien van Pinksteren - Jozef Rood - Onbekend - Johan Huismans.

Op de vierde rij:

Leo van Druenen - Koos Bechtold - Jan Klaassen - Piet Stroucken - Albert van Kessel - Jos Wap - ? Glaudemans - Jos Minkels - Ad v.d. Plas.

Vakmanschap is meesterschap

Jo Versteijnen

Deze slogan is zeker op zijn plaats voor de maker van de prachtige kast en stoel, die de heemkundekring Rosmalen eind vorig jaar als geschenk kreeg van de familie Molenaar. Toen de kast werd gedemonteerd om hem te vervoeren naar het heemhuis, zagen we op de achterzijde de naam van de maker W. Kanders. Nieuwsgierig geworden gingen we op zoek naar het ‘verhaal’ achter de meubels van het oude gemeentehuis en kregen alle medewerking van Annie Kanders-Swanenberg en dochter Ellen.

JOHANNES KANDERS

Het verhaal begint bij de Rosmalense architect Johannes Kanders. Deze was, i.v.m. de opbouw van Rosmalen na de tweede wereldoorlog de architect voor die gemeente. Hij had zijn kantoor in de Heerenbeekstraat (de vroegere Molenstraat). Johannes Kanders was een veelzijdig man, want naast zijn werk als architect had hij als hobby houtsnijwerk, het maken van ‘glas in lood’ en hij was ook goed in het ontwerpen en tekenen van o.a. meubelen.

Deze kwaliteiten waren zeker wel bekend bij de toenmalige burgemeester van Rosmalen Jhr. Felix von Heyden. (burgemeester van 1923 tot 1955) Toen in 1949 gedacht werd aan nieuwe meubels voor de raadzaal kreeg Kanders het verzoek om eens wat op papier te zetten.

De eerste schets is van januari 1950. Het ontwerp werd goed bevonden en het geld uitgetrokken, maar... nu moest het vele werk nog gedaan worden.

WIM KANDERS

Hier kwam zoon Wim in beeld.

Wim was na de lagere school te hebben doorlopen als leerling timmerman naar de ambachtsschool in ‘s-Hertogenbosch gegaan, wat eigen-

lijk niet zo naar de zin van vader Kanders was. Hij had gehoopt dat Wim ook architect zou worden.

Wim had echter niet het architecten-gen van zijn vader in zijn aderen zitten, maar de liefde voor het werken met hout. Het maken van iets moois met je blote

handen en een stuk gereedschap.

Toch ging de jonge Wim na zijn geslaagde opleiding naar de Provinciale Waterstaat van Noord-Brabant als leerling tekenaar. Een jaar heeft Wim het uitgehouden met dit bureauwerk. Thuis was hij in zijn vrije tijd vaak bezig met zijn grote passie, werken met hout en maken van leuke dingen zoals een dam- of schaakspel, houten speelgoed en meubels, totdat hij besloot om daar zijn beroep van te maken.

RAADZAAL

Toen eind 1951 dan ook de opdracht werd gegeven voor de nieuwe meubels voor de raadzaal was het niet zo verwonderlijk dat Wim de opdracht kreeg om het ontwerp van zijn vader uit te voeren. Er was echter een levensgroot probleem. Wim beschikte in zijn werkplaatsje in de Heerenbeekstraat nog niet over een prachtig en uitgebreid machinepark.

Dus moest bijna alles met de hand gemaakt worden. Dat was echter voor deze vakman geen probleem. Vele, vele uren werkte de jonge kunstenaar aan het project van 12 eikenhouten stoelen en enkele kroonluchters, die vader Kanders ‘cadeau’ had gegeven voor de nieuwe raadzaal. De stoelen waren natuurlijk niet allen hetzelfde. De burgemeestersstoel was uiteraard anders dan die van de wethouder en de raadsleden. Verschil moest er zijn nietwaar.

In de gemeenteraad zaten toen naast de wethou-

Wim Kanders

GEMEENTE

Postrekening No. 63511

ROSMALEN

Telef. K 4192 No. 235
435

No. 1246. Bijl.:

Bericht op schrijven van:
8 Maart 1955.

Onderwerp: meubilair
voor kamer van
burgemeester en
raadszaal.

AAN
de Heer W.H.C. Kanders,
Heer en Beekstraat 35,
ROSMALEN.

Rosmalen, 3 Mei 1955.

Onder verwijzing naar Uw nevenvermeld
prijsofgave geven wij U hierbij opdracht tot
het vervaardigen van meubilair voor de kamer
van de burgemeester ten gemeentehuize en eer
kapstok voor de raadszaal voor de door U
geoffreerde prijs van f.3.300,--.
Het meubilair voor de kamer van de bur
gemeester moet geheel overeenkomstig de door
U overgelegde tekeningen worden uitgevoerd,
terwijl in plaats van twee gewone stoelen
drie gewone stoelen moeten worden geleverd.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN ROSMALE

P.S. Nader is nog overeen- DE BURGEMEESTER,
gekomen, dat de 3 gewone
stoelen iets lichter zul-
len worden uitgevoerd, dat
de kapstok voor de raads-
zaal 3-zijdig zal worden
gemaakt en ook een kapstok
voor de kamer van de burge-
meester zal worden gemaakt.
Een en ander zonder prijs- DE SECRETARIS,
verhoging.
De kapstok voor de raadszaal
zal in dezelfde stijl en van
hetzelfde materiaal worden
vervaardigd als het meubilair
hiervan en met bovenverlichting.

ders Steven Tibosch en Willem Noppen bijvoor-
beeld Christ van Hoof, Piet Huijsmans, Piet
Hoedemakers, Piet van Creij,
Jan Schimmel en Mr. Stokvis. Secretaris was de
heer Theo Lambermont. Tegelijk met de ope-
ning van de nieuwe raadzaal werd ook het meu-
bilair in gebruik genomen.
In een brief gedateerd 15 juli 1953 aan W.H.C.
Kanders, E147 te Rosmalen, steekt burgemees-
ter Von Heyden zijn lof voor het geleverde meu-
bilair niet onder stoelen of banken. Een mooie
opsteker voor de jonge Wim, die kort daarna
zijn militaire dienstplicht moest gaan vervullen.

BURGEMEESTERSKAMER

Na de zorg voor Koningin en vaderland pakte
Wim weer snel zijn passie voor het houtbewer-
ken op en toen begin 1955 ook voor de burge-

meesterskamer nieuw meubilair moest worden
gemaakt plus nog wat aanvullende stukken voor
de raadzaal, kreeg ook Wim weer het verzoek
om een offerte te maken. Als zelfstandig onder-
nemer, die intussen verkering had gekregen met
Annie Swanenberg-van de Nieuwendijk, was
deze opdracht heel belangrijk. De offerte werd
gemaakt en voor de som van Fl. 3.300,-- wilde
Wim het gevraagde wel maken.

Na wat onderhandelen over de prijs kreeg Wim
de opdracht, maar er moesten wel wat extra
stukken gemaakt worden, uiteraard zonder prijs-
verhoging. De opdracht werd trouwens getekend
door oud-wethouder Steven Tibosch op 3 mei
1955. Een heel jaar lang werkte Wim aan deze
opdracht van kast, bureau, stoelen en kapstok-
ken. Ook hier was er weer een duidelijk verschil
tussen de stoel voor de burgemeester en de
'gewone' stoelen. Ook moesten de stoelen voor-
zien worden van leren zittingen, omdat de hou-
ten zitting van de 'raadzaalstoel' toch wel wat
hard was en de raadsleden pijnlijk 'zitvlees' kre-
gen. (Later zijn voor deze stoelen kussentjes
gemaakt.)

Burgemeester Von Heyden heeft niet meer mo-
gen genieten van dit nieuwe meubilair, maar zijn
opvolger L. Mazairac (burgemeester van 1955
tot 1964) heeft er dankbaar gebruik van kunnen
maken.

MGR. BEKKERS

Het vakmanschap van Wim Kanders was intus-
sen in bredere kringen bekend geworden, want
begin 1963 kwam van het Diocesaan Bouwbu-
reau het verzoek om een offerte te maken voor
het maken en plaatsen van een
'suppedaneum' (verhoog voor het altaar) in de
huiskapel van Mgr. W. M. Bekkers. De offerte
werd gemaakt en voor Fl. 553,-- kreeg
Wim de opdracht. Het maken van het altaar ging
prima, maar toen het geplaatst moest worden
was er toch nog een klein probleempje. Wim
had zelf nog geen vervoer en dus werd de auto
van Sjeff Langens ingeschakeld om het een en
ander naar Den Bosch te transporteren.
Maar Wim van Lokven, de chauffeur, had alleen

op zaterdag tijd. Toen ze in de Lange Putstraat aankwamen kregen ze te horen dat er op zaterdag niet gelost en geplaatst mocht worden. Gelukkig was bisschop Bekkers zelf in de buurt en als Brabantse boerenzoon wist hij heel goed dat er ook zaterdags gewerkt moest worden en dus was het probleem snel opgelost en kon Wim zijn 'suppedaneum' plaatsen.

BURGEMEESTER JAN MOLENAAR

In 1964 kwam er weer een nieuwe burgemeester in Rosmalen, Jan Molenaar. Deze populaire burgervader bleef tot 1979 en werd toen opgevolgd door Don Burgers. Met het verdwijnen van Jan Molenaar verdween ook het klassieke meubilair uit de vergaderzaal en uit de burgemeesterskamer. Secretaris Derksen kwam in contact met een zekere heer Jonkers en er werd gekozen voor een meer modern interieur. Alle raadsleden konden voor een symbolisch bedrag van 1 gulden hun zetel mee naar huis nemen. Ook Jan Molenaar kon moeilijk afscheid nemen van zijn mooie spullen en dus verhuisden die naar huize Molenaar om daar nog prima dienst te doen in de werkkamer van de oud burgemeester.

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

Eind 2006 was Mevrouw Molenaar toe aan een andere woonruimte en moest haar huis aan de Bisschop Bekkerslaan leeg gemaakt worden. Onze voorzitter kreeg toen een telefoontje van dochter Molenaar of de heemkundekring interesse had in kast en stoel. De familie vond dat deze spulletjes, uit het gemeentehuis en gemaakt door een Rosmalense meubelmaker, een plaats verdienden in het Heemhuis van de heemkundekring. Natuurlijk werd dit aanbod in dank aanvaard. De kast werd gedemonteerd, vervoerd en weer opgebouwd en heeft nu een prominente plaats in het heemhuis. De zitting van de stoel heeft door het intensieve gebruik nogal wat geleden, maar dat is met een beetje moeite en geld wel weer te herstellen of, we laten hem in zijn oude glorie gewoon zo staan. Als eerbetoon aan het vakmanschap van de Rosmalense meubelmaker Wim Kanders.

Voor U gehoord 44

Harry Coppens

ES 'TIS DÈ'T IS, DAN FISTEN WE

En dè schènt tegesworrìg voort altèd te zèn. Het is schering en inslag. Meer regel ès utzon-dering. En nooit mèr laot genog. Kunde in Den Bosch nie mèr terechte dan gaode toch eefkes nòr Endhoove. Vruuger hadde 'n por grote fiste in de loop van 't jaor. En in diejen tèd waar vur de jeugd de kermis toch wel 't grootste (en dik 't enigste) fist. En esse zegge dè't 'n slecht durrep is, wor 't mar eene keer in 't jaor kermis is, dan bedoele ze dè ge op inspanning toch ok wel recht hèt op ontspanning.

O.D.I.

Bè de Rósmòllese voetbalclub O.D.I, wè zoveul betekent ès Ontspanning Door Inspanning drèye ze de zaak um en dè kan dus ok. Bè ons thuis dochte ze daorover hil anders. Es ge saoves nò oew werk nog energie over had um te gaon voetballe, betekende dè ge niej hard genog had gewerkt anders zòdde dè wel ut oew lijf laote. En van de kerk hadde op dè gebied ok gin heil te verwachte. De voetbalsport, met als bestuur de neutrale K.N.V.B., omringde volges de kerk vooral de oudere jeugd met veel gevaren voor godsdienst en zeden, gevaren voor misverzuim en niet te vergeten voor vertrouwelijke omgang met niet-katholieken. Vergeet niet dat deze jongens ook heel anders voetbalden. Katholieken traptèn uit een heel ander vaatje en waren trapvaster, zoals de tegenstanders dik ondervonden. Om al dat vermeldè onheil te voorkomen is men indertijd zelfs overgegaan tot de oprichting van de R.K. Voetbalvereniging.

AAUW IN'T NÈÈJ

Mi Nèèjaor moegde wè langer opblèève en nor

't vuurwerk kèèke.

In verhouding tot wètter op d'n dag van vandaag de lucht in gû, stelde 't wènnig veur, maar ge moet alles in zonne tèd zien .De volwasse minse speulde van 't Aauw in 't Nèèj en dronke 'n bierke of 'n borreltje en daormee waar de kous af.

De mooiste fiste in de loop van 'n jaor vond ik altèd sommige verjeurdagen um dètter dan dik zo gezellig wier gebuurt (wè jong is speult gèire, wè aauwd is buurt gèire) mi familie en de buurt .Men zegt wel dè ge kermis moet haauwe mi oew familie en mi de buurt moete huis haauwe. Mi oew buure hède dagelijks te haauwe en dan is 't hil belangrijk ès je goed mi mekare overweg kunt.

BLOOT

Op zonne aovend ès 't voort laoter is en zeker ok wel mede ès de sterke drank nog z'n steentje bèdraagt komme ok de sterke verhaole los. Zo kriege ze 't lest over dè naaktstrand bè dieje plas wotter in Engelen.

't Is nog niej zo lang geleeje dè de minse nog niej ins gemengd moege zwemme en toneel speule. Ik denk dan altijd nog aan Jef Steins, die ook op de kostschool zat mi mèn, dè hij op zekere dag bè de rector moes komme diej hum vertelde dettiej z'n "kuleke" ('t zichtbare blote gedeelte van je hals dat te zien was als je het bovenste knopje van je sporthemd niet vastmaakte) dicht moest maken.

Het bloot is dood is duidelijk uit de tijd. Vele dames zijn bloot tot des zoons, zonne kéék weg in d'r tabbernakel. Bè veul geuget tegesworrìg nog 'n endje wijer tot on durre navel .En droege ze vruger om praktische reden gin broek ,dè nuumde ze 'n open rijtuig, nouw hebbe ze voort 'n lèpke vur 't schrèpke.

En volges onze buurman ligge ze door in Engelen gewoon spiernakend bloot. En van heure zegge laag daor veurige week ok die mevrouw ut die villa ,die iets meer hi ès 'n bloot gat, (niet

arm) in de Zandstraot ze bruin te bakke, bruin ès 'n kastanje.

“Och” zin ome Tinus, “waor zòn we ons èige druk um maake. ‘t Hi ammaol same niej veul um ‘t lijf. En die mevrouw ut die villa litter dan wel bloot, mar wel of gin kleere aon, ik weet zeker dè ze heur niej bloot krabbe, want ze zit goed in de schèève,” (schijven= geld)

DRINKEN EN DRONKEN

‘t Een moet, ‘t aander niej. ‘n Verontschuldiging van ‘ne drinker:

Wie niet drinkt, sterft

Wie teveul drinkt bederft

‘t Is beter gedronke en bedurve

Es nie gedronke en toch gesturve.

Ik wil ‘t niej hebbe over iemes die geregeld on d’n sterke drank is, wè ze ok wel ‘s unne godminnende pruuver noeme, mar over ons buurvrouw die er nou niej direct in spiertst, net zo min es durre mins, mar die wel altèd durre op-haauer bè hi.

Mar vurrig jaor is ‘t op de vacantie in Duitsland ut de haand geloope.

Ze waare zo mar op de bonnefooi, zonder van te veure te bespreeke, nor, de naam schiet me niej te binne, mar ‘t li nie wijd van München, gereeje. Wè nog nooit gebeurde waar, en we zèn er toch al wel ‘ne keer of wè gewéést, d’r waar gin plaots mer in de herberg, um ‘t zo mar ‘s te zegge. D’r zaat niks aandere op ès dan mar dieje nacht in d’n auto te slaope.

“We gaon d’r uurst ‘n paor goed vatte um wèrem te loope, want ik denk dè’t vannaacht verrèkkenis kaauw zal zèn in diejen auto,” zin m’ne mins. Dor waar ze ‘t gloeiend mi ins en durrum zèn ze saoves nor zòn wéénfist gewéést. D’r wier veul gezonge en dè kunne die Duitsers. ‘t Waar hil gezellig, gemütlich, om ‘t op z’n Duits te zegge.

En umdè ze ‘t toch mar goed wèrem wò zèn teege d’n tèt dè ze in dieje kaauwe auto kwaam te ligge, ha ze nog ‘n paor extra wèremmaakers gevat. Ze haget voort bats en wè ‘t koste kon d’r

nij schille, ‘t gink nou toch mar van de grooten hoop af. En durre mins stond voort boven op ‘n toffel en zin:

Koop ik huize, dan hè’k stéé:n,

Koop ik vlis, dan hè’k béé:n,

Koop ik vis, dan koop ik graten

Mar koop ik van dit edel nat

Dan heb ik wat.

Beeter zat ès niks gehad.

Hij hà nog veul meer te vertelle en in feite is ‘t toch niej zònne praoter. Mar ja, ge weet wel: Wètter nuchter in zit, kumt er zat ut. Mar zellef waar ze zò zat ès ‘n pinneke.

Ze hà gin bee:n mer um op te staon en mi twi man stèrrek hebbe ze heur mi veul moeite in diejen auto kunne draage. En: ‘n zatte vrouw is ‘nnen engel in bed, zal deeze nacht wel niej zèn opgegaon.

ONS ÈUGEN TAOL

Ik ben een Brabander in hart en nieren

Van buiten en van binnen

In m’n hart en in m’n zinnen.

‘n Praotje in ons èige taol

dès niej zo dèftig, kaauw en kaol.

Ge kunt daor doodgewoon in praote,

vur schaamte moet ‘t nooit niej laote.

Es klèinen brak hèddet al geleerd,

wie durft te zegge: dè waar verkeerd?

‘n Lieke in ons èige taol,

dè zingt gelek ‘ne wiewaol.

Ze sprikt zò fèèn um òn te heure,

oew wange gaon van wèrmte kleure,

diej taol, ze heurt bè onzen aord,

zurgt dèsse trouw hier blèft bewaord.

‘n Woordje in ons èige taol,

dè legde op gin gaauwe schaal.

Ge moet dè mi gin letters spelle,

mar lustere hoestet hier vertelle..

Ik draog ‘t fier en scheutig rond,

want ‘t is en blèft ons Brabants Bont.

HEEMKUNDEKRING ROSMALEN

DANKT ZIJN SPONSORS

- Heijmans NV
Graafsebaan 65, 5248 JT Rosmalen
- Woningstichting De Kleine Meierij
Weidestraat 2, 5241 CB Rosmalen
- Bouwmans Oliehandel BV
Westeind 2, 5245 NL Rosmalen
- Brasserie Restaurant 'De Coelenborgh'
Schoolstraat 34, 5243 VC Rosmalen
- Van Creij & Van Hoek BV
Huisbergenweg 6, 5249 JR Rosmalen
- Eijkelenburg Dura Bouw BV
Stationsplein 1, 5241 GN Rosmalen
- W. Gloudemans BV
Hintham 117a, 5246 AE Rosmalen
- Sanidrome Van Grinsven BV
Stadionweg 167, 5246 JT Rosmalen
- Aann.bedr. P. Hoedemakers en Zn BV
De Grote Elst 40, 5246 JP Rosmalen
- Huijbregts Notarissen
Hoff v. Hollantlaan 5, 5243 SR Rosmalen
- Piels BV
Vinkenveld 6, 5249 JT Rosmalen
- Boek- en Kantoorvakhandel Robben
Molenhoekpassage 23, 5242 CZ Rosmalen
- Foto Stijntjes
Molenhoekpassage 4, 5242 CZ Rosmalen
- Timmers Bouwbedrijf BV
Heikampweg 6, 5249 JX Rosmalen
- Gebr. Voets Weg- en Waterbouw
Vinkenveld 4, 5249 JP Rosmalen
- Cafe 't Zonneke
Hintham 36, 5246 AC Rosmalen
- Rosmalen Bouw
Saffierborch 32, 5241 LN Rosmalen
- Rene Holweg Transport BV
Eikenburglaan 9 a-c, 5248 BJ Rosmalen
- Lambermontgroep
Burg.Wolterstraat 1, 5241 EM Rosmalen
- Venrooij Installatie Techniek BV
Heikampweg 3, 5249 JX Rosmalen
- Ginderzande BV
Raadhuisstraat 51, 5241 BK Rosmalen
- Combo Interieursystemen / A.C.A. Driessen
Handelskade 11, 5211 TH, 's-Hertogenbosch
- Spar Langenhuijsen
Hoogstraat 64, 5241 CT Rosmalen
- Dhr J. Verbiesen
Molenstraat 34, 5242 HA Rosmalen
- Dhr Th. Heijmans
Oude Baan 39, 5242 HT Rosmalen
- Dinos BV
Weidestraat 32, 5142 CB Rosmalen
- Apotheek Rosmalen-Berlicum
Oude Baan 9, 5242 HT Rosmalen
- Soos Satisfaction
Fort Alexanderstraat 31, 5241 XE Rosmalen
- Donatus Ond.Verz.Mij
Hoff van Hollantlaan 8, 5243 SR Rosmalen
- Dierenspecialzaak Nico v.d. Berg
Oude Baan 3, 5242 HT Rosmalen
- Croonen Adviseurs BV
Postbus 435, 5240 AK Rosmalen
- Grieks-Macedonisch Specialiteiten Restaurant
Rodenborchweg 35, 5241 VN Rosmalen
- Boundless Business Consultancy
Veemarktkade 8, 5222 AE 's-Hertogenbosch
- Bakkerij van Zuylen
Dorpsstraat 41, 5241 EA Rosmalen